

David Trads: Det er indlysende, at Dansk Folkeparti er et fremmedfjendsk og højrepopulistisk parti. Og det synes jeg skal siges højt og tydeligt (21/6)

Interview af Line Drewes

RÆSON: Skal DF i regering?

Hvis Lars Løkke Rasmussen gerne vil lave en borgerlig regering, så synes jeg bestemt DF bør gå med. Når man får over hver femte stemme i Danmark og en kæmpe sejr, så har man fået et folkeligt mandat som man simpelthen ikke kan være bekendt ikke at udnytte. Det ville være patetisk og Kristian Thulesen Dahl vil fremstå som en tøsedreng, hvis ikke han tør gå med i regering på nuværende tidspunkt.

RÆSON: Der har været en del skuffelse over DF's fremgang, bl.a. i tyske medier. Men er det ikke på tide at alle danskere, inklusiv meningsdannere og journalister som dig selv, støtter op om DF som et eksistensberettiget parti?

Jeg tror ikke der er nogen der siger, at DF ikke er kommet i folketinget af legitime årsager. Men derfor behøver jeg jo ikke synes, at det er alletiders det, de laver. Der Spiegel har fuldstændig ret, når de siger, det indlysende, at Dansk Folkeparti er et fremmedfjendsk og højrepopulistisk parti. For det er præcis hvad de er. Og det synes jeg skal siges højt og tydeligt. Det undrer mig såre, at der er så få danske medier, meningsdannere og politikere, der siger dette fuldstændigt indlysende. Jeg tror der har været tilbageholdenhed med at sige det, fordi man var bange for, at hvis man sagde det ville Dansk Folkeparti vokse sig større. Men virkeligheden er, at de har vokset sig større, bl.a. fordi de aldrig møder den modstand, de burde møde.

RÆSON: Har Socialdemokraterne så i virkeligheden hjulpet Dansk Folkeparti til endnu flere stemmer ved at købe sig ind på deres asyl- og flygtningedebat og gøre det til et centralt og legitimt emne i valgkampen? Du kan i hvert fald sige at Socialdemokratiet siden 1998, som var første gennembrud for DF, mere har forsøgt at tale Dansk Folkeparti efter munden, end de har forsøgt konfrontere dem med deres udlændingepolitik. Og det har ikke hjulpet Socialdemokratiet, som i den periode har

tabt hver tredje vælger, mens Dansk Folkeparti er gået meget frem. I den her valgkamp synes jeg ikke, at man kan sige, at det var Socialdemokratiet, der forsøgte og bringe udlændingeområdet på banen. Det var noget som blå blok, ført af Lars Løkke Rasmussen og sekunderet af Kristian Thulesen Dahl, ivrigt bragte ind i valgkampen.

RÆSON: Men Socialdemokratiet har haft nogle meget tydelige kampagner, hvor man har kunnet se, at det har været vigtigt for dem at byde ind på udlændinge agendaen?

Det rigtigt. Det har været vigtigt for Socialdemokratiet at markere, at de ikke er som det Socialdemokrati, der tidligere var – nemlig det Socialdemokrati, der var i splid med sig selv om hvad der var den rigtige udlændingepolitiske linje. Der var en mangeårig konflikt mellem den humanistiske del og den mere hårde del af Socialdemokratiet. Den er væk nu. Og det er sådan set Helle Thorning-Schmidts fortjeneste. Partiet havde en nogenlunde klar udlændingepolitik i valgkampen, og den markerede de i kampagnen. Den er hårdere end den gamle socialdemokratiske udlændingepolitik, men den er jo stadigvæk lysår fra det, som Dansk Folkeparti og Venstre står for.

Der var en mangeårig konflikt mellem den humanistiske del og den mere hårde del af Socialdemokratiet. Den er væk nu

RÆSON: Du har nævnt et alternativ til en VO-regering på din Facebookside, hvad er det alternativ?

Ja. Vi har jo en barok situation, hvor de partier, der ikke tør eller ikke vil tage regeringsansvar fik et mægtigt godt valg. Blandt andet Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, Enhedslisten og Alternativet. Så du har en situation, hvor der står nogle som på meget populistisk vis lover guld og grønne skove i en valgkamp. Men de tør ikke tage ansvaret når det ikke er sjov hele dagen, men der også er nogle hårde beslutninger der skal træffes. En anden årsag til at søge alternativer er, at det er tydeligt, at DF opfører sig på en måde, hvor de ydmyger Lars Løkke Rasmussen og hvor de forsøger diktere den politik, han skal føre selvom de ikke selv vil være med. Derfor tænkte jeg, at det ville være nyttigt for Lars Løkke Rasmussen at udnytte den situation, der er opstået, nemlig, at han ikke forhandler med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, som ikke er klar til at indgå i de kompromiser som man skal indgå i, når man sidder i regering. I stedet vender han blikket og laver en stor flertalsregering med de partier, der tør og har bevist, at de er parate til at tage ansvaret også når det gør ondt. Det vil sige en regering med Lars Løkke Rasmussen som statsminister, med Socialdemokratiet som det store parti, med Radikale Venstre og med det Konservative Folkeparti.

RÆSON: Liberal Alliance har da været ude og sige, at de er parate til at tage det ansvar?

Ja, men der er langt fra at sige, at de er parate – til at være parate. Jeg synes i øvrigt, at der er tvivlsomme meldinger på hvorvidt de vil gå i regering eller ikke. Det vigtigste er jo, at både Liberal Alliance og Dansk Folkeparti har stillet nogle krav til den økonomiske politik, der er meget fra hinanden. Lars Løkke Rasmussen har sagt nulvækst. Liberal Alliance har sagt minusvækst. Dansk Folkeparti har forslået en vækst, der er højere end selv den, S-R regeringen gik til valg på. Så det er ikke realistisk at danne en regering med partier, der er så langt fra hinanden på den helt afgørende økonomiske politik i en tid, hvor vi stadigvæk ikke er helt ude af krisen. For at være med i regering skal man være parat til at indgå i rigtige kompromiser. Man skal være parat til at tage det sure med det søde. Og der vil jeg mene, at det altså er de fire gamle partier, man skal kigge på. (Husk også, at der er et flertal mellem V, S, R og K. Der er derimod ikke flertal hvis det kun er V-S-R. Konservative skal med.)

RÆSON: På valgaftenen stod Søren Gade tæt på Lars Løkke. Hvad skal man lægge i, at det er Søren Gade og ikke Kristian Jensen, som Lars Løkke læner sig op ad?

Det jo velkendt at Lars Løkke Rasmussen og Søren Gade

er meget nære allierede. Jeg bed nu også mærke i at Lars Løkke sagde pæne ord om Kristian Jensen.

RÆSON: Så det betyder ikke yderligere splittelse i venstre at SG er kommet tilbage?

Lars Løkke er ikke i en position, hvor han kan skubbe folk ud og ind af sin inderkreds. Han har brug for alle venner i øjeblikket.

RÆSON: Er Venstres vælgere flygtet, fordi Lars Løkke har et troværdighedsproblem eller fordi de alligevel var på vej over til Kristian Thulesen Dahl?

Hvis man skruer tiden to år tilbage til foråret 2013, så havde Venstre over en tredjedel af stemmerne i meningsmålingerne. Lars Løkke var den mest troværdige politiker i Danmark. Så kom der to-tre store personlige skandaler, som Lars Løkke var involveret i. Venstre er raslet ned lige siden. Så der er kun én person, pilen peger på, når det handler om hvorfor venstre fik så dårligt et valg og det er Lars Løkke Rasmussen. At der dernæst er nogle af de vælgere, som ikke kan holde ud at være hos Venstre, og som smutter over til Dansk Folkeparti og Liberal Alliance er en konsekvens af dette. Vælgerne flyttede i disse tilfælde til partier som begge er karakteriseret ved fuldstændig strømlinede ledelser.

Lars Løkke er ikke i en position, hvor han kan skubbe folk ud og ind af sin inderkreds. Han har brug for alle venner i øjeblikket

RÆSON: Ligegyldig hvem den nye regering kommer til at bestå af, tror du så vi kommer til at se en ændret debat de næste par år, hvor andre emner kommer til at fylde mere?

Det kommer an på hvilken type regering vi får. Får vi en regering med Dansk Folkeparti og Venstre regering så vil der være en voldsom opblusning af udlændingebatten fra den ene og den anden lejr. Får vi en ren Venstre-regering så vil det blive mere som den debat vi kender. Får vi en bred flertalsregering så vil også få en debat, der minder om den vi har. Jeg vil tro at indvandrere, vækst og ikke-vækst vil forblive centrale emner en tid endnu.

RÆSON: Hvad synes du om stilen der er blevet lagt i valgkampen? Har rød blok, og særligt Socialdemokratiet ikke været for optaget af at skælde ud på andre end at fortælle om deres egen politik?

Man skal huske på at selvom at Helle Thorning-Schmidt har tabt regeringsmagten, så vandt hun jo faktisk fremgang ved valget. Hvilket isoleret set er en succes. Den primære årsag til at rød blok tabte var, at der var sådan et kaos i det parlamentariske grundlag bag Helle Thorning-Schmidt. Startende med det Radikale og hele vejen ned gennem de andre støttepartier. Det er et problem for rød blok.

RÆSON: Men hvad synes du om stilen?

Jeg synes, at vi egentlig fik en god valgkamp for vi fik for en gangs skyld tydeliggjort, at der er forskel på en S-R regering og en blå regering – på udlændingeområdet, holdningen til EU og statens størrelse og skat. En valgkamp, hvor partierne fra de to sider mere tydeligt end længe fik vist forskellen på de to sider.

Vi vil se at Alternativet, Enhedslisten og SF vil kæmpe om hvem af dem, der er det store nummer 2-parti blandt de røde partier. Det vil optage en hel del tid

RÆSON: Tror du en ny socialdemokratisk ledelse kunne bringe mere samling og mere fremgang i rød blok?

Vi har jo en situation nu, hvor rød blok er noget atomiseret efter en valgkamp, der ikke gik godt for rød blok som helhed. SF fik et dårligt valg. Enhedslisten fik ikke så godt et valg som de havde håbet, og ikke i nærheden af det, de havde stået til i meningsmålinger. Alternativet kom ind og erobrede en stor del af de andre partiers stemmer. Det betyder, at vi vil se at Alternativet, Enhedslisten og SF vil kæmpe om hvem af dem, der er det store nummer 2-parti blandt de røde partier. Det tror jeg vil optage en hel del tid. Socialdemokratiet har indtil videre stået som et samlet parti, der ser ud til helt

uproblematisk at vælge deres næste formand. Og det jo en helt ny situation for Socialdemokratiet. Man vil se et Socialdemokrati i harmoni med sig selv, som vil opretholde en god position i meningsmålingerne.

RÆSON: Men Enhedslisten er stort og Alternativet fylder meget. Kommer det ikke til at blive et problem for S?

Det stod meget tydeligt at der er et enormt spænd mellem Alternativet, Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet. Socialdemokratiet vil formentligt bruge deres tid klogeligt på at markere sig selv som det store parti i midten af dansk politik, der kan samarbejde hen over midten. Det er meget vigtigt for Socialdemokratiet ikke at blive låst fast som en del af venstrefløjen. For så risikerer man mange år i opposition. Man er nødt til at være et parti på midten. Måske endda et parti, der kan byde sig til, som en troværdig forhandlingspartner for Venstre, hvis der bliver en ren Venstre-regering.

RÆSON: Er Mette Frederiksen det bedste bud på en Socialdemokratisk leder?

Der var ingen diskussion. Det havde man allerede lagt parat sidste sommer, da Helle Thorning var millimeter fra at forlade regeringen for at blive EU-kommissionsformand. I perioder har Nicolai Wammen også været på tale. Men for det første, havde han ikke et flertal bag sig. For det andet, så stod det klart i løbet af det her forår – efter terrorangrebet i København- at Mette Frederiksen stadig stod stærkere. Nu fik hun også et personligt valg, der klart var bedre end Nicolai Wammens. Og der er ikke andre. I løbet af de sidste par år er Socialdemokratiet blevet et meget mere samlet parti end de har været meget længe.

RÆSON: Også et mere topstyret parti?

Ja, også det. Men det er de nu i reglen altid – det ER traditionelt et parti, der er topstyret. Men vi skal jo helt tilbage til slut-1980erne for at se en periode hvor Socialdemokratiet har været så harmonisk i løbet af en valgkamp og hvor partiet, selvom de har tabt magten, fortsætter med at opføre sig fuldstændigt stille og roligt.

RÆSON: Føler du dig overbevist om, at V på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning?

Jarlov: Overhovedet ikke (20/6)

STATUS. Af RÆSONs chefredaktion

1) Af iagttagere udlægges valget som et oprør mod de politiske partier. Har de ret? Hvis ja, hvad er moralen?

Et fuldtonet oprør kan det vist ikke kaldes. Men Alternativet kan tillægge en meget stor del af sin succes til generel politikerlede og et ønske om noget nyt uanset hvor urealistisk det er bare det trækker væk fra det kedelige kendte politik.

2) Hvad var det mest overraskende ved valgkampen?

At der overhovedet ikke blev talt om substans. Der var ingen (som i slet ingen) diskussion af hvordan det reelt går i Danmark og om vi klarer os godt nok i forhold til vores nabolande, som buldrer derudaf, mens vi jubler over en mikroskopisk fremgang i økonomien og straks tror vi er verdensmestre.

3) Hvad er det mest overraskende ved resultatet?

Socialdemokraternes fremgang. De har virkelig timet deres formkurve efter at have været nede hele valgperioden.

4) Hvad er den største udfordring ved at samle de borgerlige partier bag én regering?

Den økonomiske politik. Dansk Folkeparti ligger til venstre for socialdemokraterne på hvor mange velfærdsgaver, de vil dele ud. Det er det stik modsatte af, hvad K og LA står for.

5) Begge statsministerkandidater talte i valgkampens sidste fase om behovet for bredt samarbejde over midten. Har de ret? Eller vil I hellere foretrække en politik, der er tættere på jeres idealer – også selvom den gennemføres alene med den ene side af folketingsalen?

På udvalgte områder kan vi godt lave brede forlig. Det er der store fordele ved. Men når det kommer til økonomien, står midten i dansk politik for en dybt uansvarlig gavebod. Der må nogen være de voksne og sige stop selvom det vil medføre det sædvanlige hylekor fra venstrefløjten, som vil kalde det blokpolitik.

6) Hvad bliver de Konservatives rolle i det nye folketing?

At sikre at den nye borgelige regering fører borgerlig politik.

7) Føler du dig overbevist om, at en V-regering på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning?

Overhovedet ikke. Desværre. De partier, der ønsker at holde de offentlige udgifter bare nogenlunde i ro, er gået markant tilbage ved valget. Det lover rigtig dårligt for skattetrykket og konkurrenceevnen.

Vil DF vil holde deres løfter ifht. velfærd, dagpenge og social dumping? Hvis Løkke siger nej, så tror jeg gerne Mette Frederiksen giver en kop kaffe i næste uge – Pelle Dragsted (20/6)

STATUS. Af RÆSONs chefredaktion

1) Af iagttagere udlægges valget som et oprør mod de politiske partier. Har de ret? Hvis ja, hvad er moralen?

Valget var måske især et oprør mod de gamle systempartier: S,V,K R og SF. De partier, der gik frem er allesammen partier, der tør mene noget. Det synes jeg egentlig er ganske positivt. Men valget var også et oprør med corydonismens regnearks-politik og de Radikales sådan-er-det-jo-politik. Og det var et klart fravalg af de tre partier, som dannede regering efter sidste valg. De mistede 8 procent af stemmerne.

2) Hvad var det mest overraskende ved valgkampen?

At det blev langt mindre præsidentvalgkamp end alle kommentatorerne havde forudset. Det var en valgkamp, hvor andre partier end de to statsministerpartier fyldte meget og satte deres præg på de store TV-debatter. Det var også overraskende, at Alternativet fik så stor opbakning. Det havde jeg ikke set komme. De blev på en måde eksponent for utilfredsheden med hele midtersumpen og nødvendighedens politik. Spændende at se hvilken rolle de kommer til at spille.

3) Hvad er det mest overraskende ved resultatet?

At Dansk Folkeparti blev det største parti i blå blok. Det er jo en fuldstændig ændring af det politiske danmarkskort. Det er faktisk forkert at tale om en blå/højre-orienteret valgsejr. Det var DF, der sikrede sejren, og det gjorde de ved at lægge sig til venstre for socialdemokraterne på lange stræk. Men samtidig peger de på Lars Løkke som står for alt det modsatte. Det er på mange måder en mærkelig parlamentarisk situation. Den minder på en måde om situationen efter sidste valg, hvor socialdemokraterne vandt, men det var de Radikale, der kunne svinge taktstokken fordi der var et reformflertal. Nu er der et velfærds-flertal udenom Lars Løkke, og det betyder at DF står i en virkelig stærk position, hvis de tør stå fast.

4) Hvad er den største udfordring ved at samle de borgerlige partier bag én regering?

Det er jo oplagt, at der er meget langt mellem partierne bag blå blok. DF vil have højere offentlig vækst end den som Socialdemokraterne lovede. Mens Liberal Alliance står for en økonomisk chok-doktrin med voldsomme nedskæringer i velfærden. Det er DF, der står med de stærkeste kort på hånden. Samtidig er Liberal Alliance

gået frem og Anders Samuelsens selvfølelse kan næsten ikke være inde i KB-hallen. Så det er noget af en opgave, som Lars Løkke står overfor. Det store spørgsmål er, om DF vil holde deres løfter ifht. velfærd, dagpenge og social dumping. De har magten til det, hvis de vil. For hvis Løkke siger nej, så tror jeg gerne Mette Frederiksen giver en kop kaffe i næste uge.

5) Begge statsministerkandidater talte i valgkampens sidste fase om behovet for bredt samarbejde over midten. Har de ret? Eller vil I hellere foretrække en politik, der er tættere på jeres idealer – også selvom den gennemføres alene med den ene side af folketingsalen?

Jeg synes ikke politik henover midten er en fordel i sig selv. Der er blevet lavet rigtigt mange aftaler henover midten, som har været dybt skadelige og har haft voldsomme konsekvenser for mennesker ramt af sygdom eller arbejdsløshed. For mig er det indholdet der tæller.

6) Hvad bliver Enhedslistens rolle i det nye folketing?

Det kommer meget an på hvad der sker i de kommende dage. Vi står i en speciel situation fordi et flertal af danskerne faktisk har stemt for mere velfærd og bedre dagpenge. Man kan sige med om Thulesen-Dahl, men han har faktisk været meget klar i sine løfter. Om et bedre dagpengesystem, om bedre velfærd, om åbenhed om DONG-salget, og folkeafstemning om bankunion. Hvis han har tænkt sig at holde fast, så er vi klar til at samarbejde om de dagsordener og bruge de flertal. Vi er jo også med i en lang række forlig. Så jeg ser langt fra vores parlamentariske rolle som udspillet. På andre områder som udlændingepolitikken og retspolitikken vil vi jo komme til at stå i skarp opposition. Her tror jeg Enhedslisten kommer til at spille en nøglerolle som det næststørste parti i rød blok. Det er jo noget nyt for os, og den opgave har vi tænkt at tage på os.

7) Føler du dig overbevist om, at en V-regering på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning?

På nogle områder ja, og på nogle områder nej. Hvis DF skal holde hvad de har lovet vælgerne, så bliver det svært for Løkke at føre en mere blå økonomisk politik end Thorning og Corydon gjorde. Men hvis DF igen er klar til at bytte sociale forringelser for en grænsebom, så kan det komme til at se sort ud. På udlændinge- og retspolitikken, og ikke mindst på miljø og klima-området vil vi se et klart ryk mod højre. Desværre.

Kan han sige nej? Kronik af Esben Schjørring (20/6)

Heller ikke denne gang kunne Lars Løkke Rasmussen erobre statsministerposten ved egen kraft. Vil Løkke – efter tabet af 13 mandater – kunne afslå de vilkår, som Thulesen Dahl byder ham?

MERE END NOGENSINDE før fortøner det borgerlige projekt sig i horisonten. Lettet skattetryk, mere personligt ansvar, mindre statslig indblanding? Nej. Samlet set er de partier, der kæmper for reformer af velfærden gået mærkbart tilbage ved dette valg. I 2001 og tre valg frem var Dansk Folkeparti Socialdemokraternes store problem. I 2015 er problemet blevet Venstres. DF er en nødvendig betingelse for nøglerne til Slotsholmen – og samtidig det, der blokerer for borgerlig politik.

Mere end nogensinde før
fortøner det borgerlige projekt
sig i horisonten

Det moderne Venstre skulle have været et hus, der kunne stå i prunk og pragt i mindst 100 år. Men allerede efter 15 år piber vinden i de sprukne ruder, og der er begyndende skimmelsvamp i kælderen. Fra Anders Fogh Rasmussen overtog formandsposten i Venstre i 1998 og påbegyndte forandringen fra et velfærdskritisk til meget velfærdsvenligt Venstre satte han aldrig barren lavt: Venstre skulle dominere og definere det 21. århundrede, som Socialdemokratiet havde domineret og defineret det 20. Og sådan tog det sig også ud med tre valgsejre i træk – 2001, 2005 og 2007. Efter det dårligste Venstre-valg i 20 år må man konstatere, at partiet har måttet afgive pladsen ved den skrivepult, hvorfra man nedfælder danmarkshistorien til Dansk Folkeparti og Kristian Thulesen Dahl.

Da Fogh detroniserede Poul Nyrup Rasmussens SR-regering fik Venstre 31, 2 pct. af stemmerne. I 2015 har man tabt mere end hver tredje af dem og kan kun mobilisere 19,5 pct. I 2001 kunne VK mobilisere over 40 pct. af vælgerne – i dag kan de ikke engang komme over 23 pct. Lægger man LAs stemmer til, når man kun lige over 30 pct. Det borgerlige Danmark er med andre ord gået 10 procentpoint tilbage på 15 år – hvoraf man selv har haft regeringsroret i de ti. Til gengæld er Dansk Folkeparti næsten fordoblet fra 12 pct. i 2001 til 21,1 pct. i 2015.

Så Lars Løkke Rasmussen lider stadig af det syndrom, der i 2009 skaffede ham det lidet attråværdige øgenavn

”vikaren” og som bragte VK-regeringen til fald i 2011: han kan ikke blive statsminister ved egen kraft – andre skal berede vejen for ham.

JA, LØKKE havde overtræk på kontoen for personlig troværdighed og ja, det er et problem, når de politiske forskelle er så små, at de nærmest ikke engang lever op til betegnelsen narcissistiske. Men nej, det er ikke den grundlæggende forklaring på, at Løkke og Venstre tabte 13 mandater og kun med Kristian Thulesen Dahls overraskende mandatfremgang i disse dage leder forhandlingerne om en ny regering. Forklaringen er – heldigvis må man konstatere i disse tider – politisk. At det er lykkedes Thulesen Dahl og DF at blive større end Venstre skyldes ikke mindst det mere end ti år lange og meget tætte samarbejde op gennem nullerne med netop – Venstre. Finanslov efter finanslov, og udlændingelov efter udlændingelov har i den grad legitimeret DF som et parti, vælgerne kan deponere deres tillid til. I 2006 fastslog Claus Hjort Frederiksen at der var en høj grad af ”værdifællesskab” mellem de to partier. Venstre har simpelthen mere end nogen anden blåstemplet DF, og ikke sjældent på bekostning af Venstres historiske samarbejdspartner i De Konservative, som gang på gang gennem nullerne måtte finde sig ydmyget af folkepartisterne med Venstres tavse billigelse. Venstre kom K til undsætning, da DF krævede, at Fogh skulle holde partiet ude af regeringen i 2001. Men ikke, da den senere partiformand og daværende minister for familie- og forbrugeranliggender, Lars Barfoed, ved DFs mellemkomst blev sat fra bestillingen i december 2006 i kølvandet på den såkaldte ”kødskandale”.

Venstre har simpelthen mere
end nogen anden blåstemplet
DF, og ikke sjældent på
bekostning af Venstres
historiske samarbejdspartner i
De Konservative

DF leverede det stabile flertal, Fogh så som nødvendigt for at forskanse den bastion, Venstre skulle kæmpe fra for at få førstefødselsretten til regeringsmagten i det nye århundrede. Modsat den hårdhændede behandling, Socialdemokraterne med jævne mellemrum udsætter deres parlamentariske grundlag i SF og Enhedslisten for,

fik DF i nullerne uhørt meget opmærksomhed og indflydelse. Ikke mindst fordi de havde lagt næsten ustoppelige dræn ind i Socialdemokraternes vælgerbase. Det er en ikke ubetydelig årsag til, at DF valg for valg er vokset – og nu har overhalet Venstre.

Man vandt historiske tre valg i træk, hvilket ikke var lykkedes en Venstre-statsminister i 100 år. Men man betalte med sin sjæl og sin mission

Den pagt, som Fogh Rasmussen indgik med DF, har i 2015 afsløret sig som noget af en faustisk handel [Faust indgår en handel med djævelen i skuespillet af samme navn, red.]. Ja, man fik i 2001 den regeringsmagt, man følte Socialdemokraterne havde snydt Uffe Elleman-Jensen for i 1998, og ja, man nedkæmpede først Poul Nyrup Rasmussen, så Mogens Lykketoft og til sidst måtte også Marianne Jelved forlade sin formandspost. Og jo, man vandt historiske tre valg i træk, hvilket ikke var lykkedes en Venstre-statsminister i 100 år. Men man betalte med sin sjæl og sin mission. Undervejs lod Fogh skattetrykket sætte Danmarksrekord og den offentlige sektor vokse i en takt, der oversteg Nyrups og Lykketofts beregninger. Kort før han alligevel kastede sig ud en dagpengereform annoncerede Løkke Rasmussen på helsider i aviserne med, hvor mange flere offentligt ansatte, der var blevet hyret under ham.

I STARTEN AF 2015-VALGKAMPEN forsøgte Lars Løkke Rasmussen og Venstre sig for første gang siden 1998 med en – omend meget moderat – borgerlig kampagne. Man talte om mådehold i det offentlige forbrug i almindelighed (nulvækst eller udgiftsstop) og på de sociale ydelser i særdeleshed (kontanthjælpsloft) og om lavere skat – ganske vist kun på de lave indkomster, men dog alligevel.

I partiet har man ellers fulgt den såkaldte Claus Hjort-doktrin. Af det famøse valgnederlag fra 1998 drog man den lære, at Venstre tabte folketingsvalg, når man gik ind i en åben fordelingspolitisk slagudveksling med Socialdemokraterne, der til gengæld kunne nedkæmpes på den værdipolitiske flanke. Den morale blev i og for sig bekræftet i valgkampens første uge, hvor man ganske vist havde held til at sætte dagsordenen, men jo samtidig bekræftede Socialdemokraternes påstand om, at valget VAR et dilemma mellem skattelettelse og velfærd. Det var ikke kun, fordi Løkke havnede i dokumentationsproblemer ("Panorama"), at Helle Thorning Schmidt pludselig fik momentum og siden tog føringen i meningsmålingerne. Det er også en pointe, at

hver gang Løkke lagde den liberale trompet til munden for at udbasunere sit budskab, lagde DF så tykt et forbehold på, at tonerne – om lavere skat og en mere mærkbar difference mellem løn og forsørgelse – blev en næsten uhørlig piben. Thulesen Dahl gik endda så vidt som at true med at gro vinger og blive en "fri fugl", hvis ikke Løkke droppede nulvæksttankerne. Dermed fordampede provenuet til skattelettelse og bunden røg ud af det første spæde forsøg på en klassisk borgerlig valgkampagne i 17 år. Hvorefter Thulesen Dahl indgik en dagpengeaftale med SFs Pia Olsen Dyhr, som Løkke Rasmussen nu på den ene eller den anden måde bliver nødt til at finde pengene til.

I starten af 2015-valgkampen forsøgte Lars Løkke Rasmussen og Venstre sig for første gang siden 1998 med en – omend meget moderat – borgerlig kampagne.

Til gengæld støvede Venstre nu Hjort Frederiksen's gamle visdom af og hentede de udlændingepolitiske stramminger frem – oven i købet tilsat EU-skeptisk støtte til briterne, der gerne vil slå streger i sandet, når det kommer til såkaldt velfærdsturisme. Det virkede. Meningsmålingerne trak i blå retning igen. Problemet var bare, at det ikke forøgede Venstres popularitet, men DF's. Iagttagere har undret sig over, at DF har ligget så forholdsvis brak de seneste tre uger. Men anden valgkamp-uge gav meget af svaret på hvorfor. Hvorfor skråle højest op, når alle andre i kor alligevel synger den sang, man selv har skrevet? Hos DF's strateger ved man udmærket, at når dagsordenen er udlændinge og EU-skepsis, lander mange kryds helt automatisk på liste O. Det var ikke for ingenting, DF havde valgt det tilsyneladende intetsigende slogan, at vælgere jo godt vidste "hvad vi står for" – uden nærmere specificering. Når man ikke engang føler det nødvendigt at sætte ord på egen politik, og man stadig vokser med 50 pct., er man altså magtfuld på et helt særligt niveau.

Grundlæggende kan man føre to slags valgkampagner – en bevaringskampagne eller en forandringskampagne. Mens Socialdemokraterne siden nytår satsede entydigt og behårdt på den første type, var det som om, Venstre ikke kunne blive enig med sig selv om det skulle være forandring – som i uge 1 – eller bevaring som i uge 2 og 3, hvor man sluttede af med bannerannoncer på avisernes hjemmesider, der opfordrede vælgerne til "vælg det sikre" og sig "ja til velfærd".

Venstre havde vanskeligt ved at få budskabet frem – for hvad VAR budskabet? Og årsagen til Venstres problemer

med at føre en ensartet kampagne rækker også tilbage til Fogh. Det var ham, der fra 1998-2001 opfandt en helt særlig dobbeltposition, hvor han på én gang kunne love forandring (især på værdipolitikken) og bevaring (især på velfærds- og fordelingspolitikken), og med skattestoppet i virkeligheden lovede at forandre ved at bevare. Igen gennem ti år kunne Venstre på én gang føre en bevaringskampagne og en forandringskampagne. I 2015 fungerede dette dobbeltgreb for Løkke mere som selvmodsigelser og tvetungtet tale: så skulle der være kontanthjælpsloft, men ikke skæres i selve kontanthjælpen. Så skulle der være nulvækst, men det skulle der så ikke være alligevel. Så skulle dansk velfærd reformeres, for at det bedre kunne betale sig at arbejde, men der skulle også dannes vognborg om dansk velfærd, så vandrende arbejdstagere – de af Løkke benævnte ”jordbærplukkere” – fra Østeuropa ikke levede på nas. Helt paradisk blev det, når man forsøgte at kritisere Socialdemokraterne for at have gennemført de facto nulvækst i kommunerne de seneste fire år. Ja, og? Det er svært at gøre sig selv til det borgerlige Danmarks leder, når man gør brug af SFs og Enhedslistens argumenter imod en politik, man med stor sandsynlighed ikke selv kan få lov at føre for DF, hvor end man ellers gerne ville.

Dertil kom de selvforskyldte plager – herunder de sårbare hverdageksemples, der skulle vise, at Løkke ikke var så borgerlig at det gjorde noget, men faktisk bare indlejrede sig i den lille (panorama-)mands tale eller i frustrationerne hos en bagerjomfru fra Svenninge. Og det decideret mærkværdige løfte om en hemmelig vismand, der skal gentænke hele rigets udenrigspolitiske kurs.

SKAL BORGERLIGE vælgere i stedet glæde sig over, at Liberal Alliance toner mere rent flag? Ikke rigtigt. Engang var der en fælles platform for borgerlige partier: lavere skat, især topskat – samt en mindre omfangsrig offentlig sektor, som blander sig mærkbart mindre i borgernes privatliv. Men dén liste er i dag reduceret til et særstandpunkt for aficionados med hang til Børsens lyserøde avis Papir, filosofen Ayn Rand og en årlig

ironman. LA er selve udtrykket for, at der ikke længere er et bredt forankret fælles udgangspunkt for de borgerlige partier i Danmark.

Vil Løkke forny Foghs pagt med et Dansk Folkeparti, der er fordoblet i styrke? Står han internt i Venstre så svagt, at han ikke har andet valg end at række ud efter regeringsmagten? Eller mente han det, da han sagde, at han ikke ville være statsminister for enhver pris?

I 2001 ville Fogh gøre Venstre til det 21. århundredes centrale politiske magtfaktor i Danmark. Men i 00erne syntes partiet at glide længere og længere væk fra sit ideologiske udgangspunkt, da man fik ansvaret for – og videreførte – verdens største eller næststørste velfærdsstat. Nu er regeringsmagten inden for rækkevidde, men uden folkeligt mandat. Fortsætter udviklingen ender Venstre både uden magt og uden sjæl. ■

Det er svært at gøre sig selv til det borgerlige Danmarks leder, når man gør brug af SFs og Enhedslistens argumenter imod en politik, man med stor sandsynlighed ikke selv kan få lov at føre for DF, hvor end man ellers gerne ville

Esben Schjørring er journalist og tidligere medlem af RÆSONS chefredaktion.

Christopher Arzrouni: Dansk Folkeparti er et klassisk konservativt parti (24/6)

Interview af Line Mohr Drewes

“Hvis de kommer med i regering så tror jeg at meget af det her hysteri omkring DF vil blive ændret. Så vil man se at Dansk Folkeparti kan fungere som regeringsparti.”

RÆSON: Hvis man ser bort fra Liberal Alliances fremgang, har højrefløjen så ikke i virkeligheden tabt valget?

Nej, fordi der er blåt flertal.

RÆSON: Men Dansk Folkeparti har været afgørende i den sammenhæng, og der er nogen der kalder dem det nye Socialdemokrati?

Man kunne også kalde dem de nye socialkonservative, men det der mystisk nok ikke nogen der gør.

RÆSON: Hvorfor tror du det forholder sig sådan?

Fordi de ikke analyserer koldt, men lader deres ideologi styre deres analyse. *De konservative* har ingen interesse i at anerkende at Dansk Folkeparti er et konservativt parti. *De venstreorienterede* vil gerne fastholde Dansk Folkeparti i rollen som enten et små-racistisk parti eller som et venstreorienteret parti, der spiller dobbeltspil. Men det korte af det lange er, at Dansk Folkeparti er et konservativt parti af den klassiske skole. De har både en socialkonservativ tendens og de har nogle folk, der er mere økonomisk liberale. Overordnet er de holdt sammen af en national linje og en konservativ linje, i den betydning, at det er dem der ønsker bevare det Danmark du kender.

RÆSON: Vil en potentiel V-O-regering blive i stand til at føre højreorienteret og vækstorienteret politik?

Ja, men din præmis er meget mystisk, for en højreorienteret politik er ikke nødvendigvis ”bare” en højreorienteret politik, og en venstreorienteret ikke nødvendigvis ”bare” venstreorienteret. I virkeligheden spørger du mig om en V-O-regering vil være i stand til at føre en økonomisk liberal politik. Og svaret er: ja, på nogle stræk. Ja de vil være i stand til at sænke skattetrykket. Det jeg overbevidst om. Ja, i den forstand, at de vil lette erhvervslivet for en række byrder og borgerne for en række afgifter. Ja, i den udstrækning, at de vil være indstillet på at afregulere og blande sig mindre i folks privatliv.

RÆSON: Hvad tænker du om de reaktioner der har været i forbindelse med Dansk Folkepartis fremgang, på de sociale medier?

Jamen, jeg glæder mig da til at lejlighederne på Østerbro bliver billigere. Så vil jeg anskaffe en dejlig forældrelejlighed.

RÆSON: Men man kan opfatte debatten om Dansk Folkepartis fremgang, blandt journalister og meningsdannere som dig selv, som en smule virkelighedsfjern og elitær.

Debatten er helt klart virkelighedsfjern. Elitær er den ikke. Fordi de mennesker, der udtaler sig, har jord i hovedet. Så det ikke nogen elite. Jeg anerkender ikke de mennesker, der udtaler sig så overfladisk om Dansk Folkeparti, som en elite. Så har vi i givet fald Europas dumme elite i Danmark.

RÆSON: Men det er jo folk med stor indflydelse på hvad der bliver debatteret i Danmark?

De har stor indflydelse på hvad der bliver debatteret på de statslige tv-kanaler, det har de helt sikkert. Men de har jo ikke nogen særlig indflydelse på hvad der bliver debatteret ude i samfundet

RÆSON: Tror du virkelig, at der er stor forskel på det?

Ja, det gør jeg. Ellers ville de røde bestemt have vundet valget.

RÆSON: Rune Kristensen og David Trads har sagt til RÆSON at Dansk Folkeparti er et højrepopulistisk og nationalromantisk parti. Er du enig?

De er et klassisk konservativt parti – og klassisk konservatisme har bestemt også nationalromantiske og populistiske træk. Sagen er jo at Rune Kristensen står for en meget snæver definition af konservatisme. Og det er en af grundene til at de konservative har det så skidt nu.

RÆSON: Men kan man sige, at den ideologi ikke er forenelig med nogle af de liberale tendenser som det danske samfund ellers står inde for?

Men der er en liberalisme i forhold til at lade folk leve deres eget liv. Ikke at løfte pegefingre overfor dem. Der er liberalisme i forhold til at gå ind for mænd og kvinders ligeret, og at religion ikke skal tyrannisere mennesker. Så I den forstand er der masser af liberalisme i Dansk Folkeparti. Og på visse stræk er der jo også liberalisme, fordi man gerne ser lavere økonomiske byrder på borgerne. Det jo ikke et parti, der går ind for øget skattetryk. Hvis man nu lod være med at analysere verden gennem David Trads’ briller – han har taget notorisk fejl i

stort set alt han har forudset og alt hvad han har sagt om Dansk Folkeparti – så kunne man se lidt mere nøgternt på hvad de er. Og Dansk Folkeparti er et klassisk konservativt parti.

RÆSON: Tror du det nye politiske landskab kommer til at ændre noget ved debatten og de temaer, der kommer til at fylde de næste år?

Ja, det tror jeg. Men det afhænger meget af om Dansk Folkeparti kommer med i regering eller ej. Hvis de kommer med i regering så tror jeg at meget af det her hysteri omkring DF vil blive ændret. Så vil man se at Dansk Folkeparti kan fungere som regeringsparti.

RÆSON: Er det virkelig god konservativ/liberal politik at være så skeptisk overfor EU som hele den højre blok er lige nu?

Ja, det er det bestemt. Det er det fra et nationalt perspektiv, og det er det også fra et magtbegrænsningsperspektiv. Det er i overensstemmelse med liberalismen at være skeptisk overfor magtkoncentration, og det er i overensstemmelse med nationalkonservatismen at være skeptisk overfor noget, der tilsidesætter nationale hensyn.

RÆSON: Men EU står jo også for internationalt samarbejde og det frie marked?

EU står bestemt for frihandel og det er en god ting. Og det hører du ikke ret mange fra den blå blok være kede af. Tværtimod.

RÆSON: Men er det virkelig realistisk at begrænse den sociale side af EU uden at komme til at begrænse det frie marked?

Ja. Det er nødvendigt for at have et frit marked, at man ikke begynder lave alle mulige statslige overbygninger oveni.

RÆSON: Venstre er jo Danmarks liberale parti – er det særligt liberalt at føre stram udlændingepolitik?

De fører ikke nogen speciel stram udlændingepolitik. De har jo sagt, at de vil lempe adgangskravene for mennesker, der kan forsørge sig selv og kan arbejde. Og stramme dem op for dem, der i mindre grad kan anses for at kunne integrere sig. Det er liberal politik.

RÆSON: Men at stramme op for nogen, og ikke for andre, lyder ikke særligt liberalt?

Det er meget lempeligt overfor mennesker, der kan forsørge sig selv. Og det var det Lars Løkke blev kritiseret for, da Helle Thorning sagde; du vil åbne landet for 600 millioner mennesker, halvdelen af verdens befolkning. At Thorning ikke kunne regne, det så et andet problem.

RÆSON: Jo, men det jo også meget liberalt at se alle mennesker som lige?

Ja, det er det bestemt, og det bør alle mennesker også regnes for at være. Men det er ikke ensbetydende med at de skal have fri adgang til offentligt ydelser. Ikke så længe man lever i den type velfærdsstat som vi gør – og så længe at det at opholde sig i Danmark betyder, at man får adgang til meget generøse offentlige ydelser. Så kan man vælge at anlægge en kaos-tilgang til det. Det kunne man jo godt. Men jeg går ikke ind for kaos, jeg går ind for reform.

RÆSON: Du har brug begrebet 'Loony Left' [den tossede venstrefløj, red.] om blandt andet Alternativets vælgere. Vil du forklare det?

'Loony Left' er et klassisk politisk begreb som bliver brugt drillende, kærligt, men også nedsættende om en række tendenser på venstrefløjen, hvor man går voldsomt op i fuldstændigt urealistiske forslag, både på det økonomiske, på det sociale og på det miljømæssige.

RÆSON: når du kalder dem Loony Left, er det så ikke det samme som når andre kalder Dansk Folkeparti alt muligt. Er det ikke bare et skældsord? Jo, det er det.

RÆSON: Er det alt andet end konstruktivt, altså ligesom at man kan synes at det er ikke er konstruktivt at snakke om Dansk Folkeparti som højrepopulister?

Jamen, behøver jeg at være konstruktiv? Jeg giver en karakteristik og jeg mener, at jeg har givet en rigtig karakteristik. Jeg synes, det er knald i låget. Jeg vil gerne uddybe. De har et forslag om at gøre det umuligt for bankerne at give kredit. Bankerne må kun låne det ud, som de har fået som indlån. Det ville da få den recession vi lige har været ude i til at ligne det rene ingenting. Det tror jeg, at du kan få hvilken som helst ædruelig økonom til at skrive under på.

RÆSON: Men så beder du dem om at være rationelle, og det behøver de vel ikke. De kommer jo bare med nogle ideer?

Beder jeg dem om at være rationelle? Jeg beder dem ikke om noget som helst, jeg karakteriserer dem bare. De er velkomne til at være irrationelle, fjollede og gøgledede. De er også meget velkomne til at æde venstrefløjen op indefra. Det har jeg da ikke noget imod. Jeg ønsker Alternativet alt muligt held og lykke. De er en trojansk hest i venstrefløjen og jeg glæder mig hver gang der er en venstreorienteret, der stemmer på dem. Alt muligt held og lykke til Alternativet. ★

Valgforsker Martin Vinæs: Hvorfor Venstrevælgere vælger DF (24/6)

Martin Vinæs Larsen er ph.d. studerende og valgforsker på Københavns Universitet. Interview af Viktor Emil Madsen

“Det har nok været udslagsgivende, at Venstre har ført en relativt højreorienteret økonomisk politik, det vil sige, at man vil skære på ydelser og have nulvækst i den offentlige sektor. Det er de gået til valg på. Det er generelt ikke særligt populært blandt danskerne, for hvis man spørger, om man helst vil have velfærd eller skattelettelser, så siger to tredjedele, at de hellere vil have velfærd.”

RÆSON: Hvad skyldes Dansk Folkepartis fremgang ved folketingsvalget?

Det er svært at give et svar på nu, for vi er først lige gået i gang med den store valgundersøgelse, men det ser umiddelbart ud til, at rigtig mange vælgere er gået fra Venstre til Dansk Folkeparti. Så kan man jo overveje, hvad der er sket i Venstre, som kan afføde det. En oplagt kilde kunne være Lars Løkke Rasmussen og hans mange sager. Man har hos Dansk Folkeparti kunne få noget af den samme politik, bare med en mere populær leder. Derudover har det nok været udslagsgivende, at Venstre har ført en relativt højreorienteret økonomisk politik, det vil sige, at man vil skære på ydelser og have nulvækst i den offentlige sektor. Det er de gået til valg på. Det er generelt ikke særligt populært blandt danskerne, for hvis man spørger, om man helst vil have velfærd eller skattelettelser, så siger to tredjedele, at de hellere vil have velfærd.

RÆSON: Kan man kalde valget for et jordskredsvalg?

Det kommer an på, hvad man mener med jordskredsvalg, men hvis man sammenligner med jordskredsvalget i 1973, så er det ikke helt det samme. Der er kun kommet ét nyt parti ind, hvor der dengang kom flere ind, og der blev rykket markant mere rundt på mandaterne dengang. Omvendt så ligger vi højere på begge parametre, end vi har gjort længe. Omkring 18% af mandaterne er blevet rykket på, hvilket er det højeste niveau siden 1977. Så der har været et ryk i de enkelte partiers styrkepositioner, men et jordskredsvalg ville jeg ikke kalde det.

RÆSON: Der er blevet lavet meningsmålinger dagligt gennem hele valgkampen, og disse har ikke forudset Dansk Folkepartis massive fremgang. I gennemsnit har meningsmålingerne givet Dansk Folkeparti en fremgang, der var 3% lavere end de fik. Hvad skyldes det?

Det skal siges, at meningsmålingerne fangede en stor del af fremgangen, men bare ikke den hele. For det første kan

man bare have været uheldig, men det er dog lidt tvivlsomt, fordi de ramte så meget ved siden af. For det andet kan det være, at folk ikke har villet sige, at de stemte på Dansk Folkeparti, når institutterne har ringet op til dem. Det virker mere plausibelt, men det er stadig lidt besynderligt. Der var jo ingen målinger, der viste så høj fremgang. Så er der en tredje grund, som jeg hælder mest til, hvilket er, at Dansk Folkepartis vælgere er svære at få fat på. Det skyldes, at man vægter målingerne efter valghesultatet fra sidste valg. Så fordi partiet har fået så mange nye vælgere, er det svært at fange dem alle sammen i én måling. Det er lidt svært at finde ud af det her som udenforstående, fordi meningsmålingsinstitutterne ikke er så villige til at fortælle, hvordan de har gjort. Vi ved ikke, om resultatet har været mest præcis over internet eller telefon. Vi ved ikke, hvordan målinger har været lokalt. Vi kunne give et bud, hvis institutterne lagde deres metode åbent frem.

RÆSON: Hvorfor er Dansk Folkepartis vælgere svære at få fat på?

Det er ren spekulation, men det kunne være, fordi de ikke er så interesserede i politik, og derfor er mindre tilbøjelige til at være med i paneler og internetundersøgelser. Og det er lidt en glemt historie, for lige så godt, som det kan være, at Dansk Folkepartis vælgere ikke vil sige, hvem de stemmer på, så kan det bare være, at det er et spørgsmål om, at de bare ikke er interesserede i at være med i målinger.

RÆSON: Hvis der er så stor usikkerhed, hvad skal vi så bruge meningsmålinger til?

Jeg synes, det er forkert at sige, at de har været decideret dårlige. De har jo ramt mange af bevægelserne. Dansk Folkeparti er gået frem, Socialdemokraterne er blevet på nogenlunde samme niveau, Venstre er gået tilbage og så videre. Det er et meget stort krav at stille, at de skal ramme valghesultatet inden for et eller to procentpoint. Det kunne selvfølgelig være eksemplarisk, hvis de lagde metoderne åbent frem. Men det er jo ret fantastisk, at vi kan spå om vinderen af et valg på forhånd, som det jo ofte er tilfældet. Så jeg synes, der bliver gået lidt for hårdt til meningsmålingerne. De kan bruges til meget, men det er ikke et magisk redskab.

RÆSON: Men bruger medierne dem rigtigt?

Nogle gange har de ikke en god nok forståelse for statistisk usikkerhed. For eksempel bliver meget små ændringer til store historier. Derudover bruger de

forskellige kanaler kun deres egne meningsmålingsinstitutter, for eksempel nævnte DR1 stort set kun Epinion under hele valgkampen og TV2 brugte stort set kun Megafon. Det er jo ikke sådan, at disse to nødvendigvis er bedre end alle andre institutter, og det gør, at der er en masse information, som vælgerne ikke får. Et konkret eksempel er, at Epinion i den første uge af valgkampen havde de Radikale og det Konservative Folkeparti væsentligt lavere end andre institutter. Det gjorde, at DR havde en række historier om deres kriser, som der ikke var belæg for. Et andet eksempel er, at konservative politikere er blevet spurgt til målinger, hvor de lå på 2,6 pct., mens de samme dag fik 4,6 pct. i andre målinger. Så bliver de selvfølgelig spurgt til de laveste, og det synes jeg er en uansvarlig måde at bruge meningsmålinger på. Nogle gange kan det være svært at styre sig journalistisk. Når der kommer mange målinger, så er der en større risiko for, at der kommer en, der rammer skævt. Det er problematisk, fordi det er dem, der kommer til at lede billedet. Derudover er det problematisk, at man udvælger den måling, der bedst fordrer ens journalistiske narrativ.

RÆSON: Hvorfor det? Påvirker disse historier vælgerne?

Fordi vælgerne tager målingerne ret alvorligt og fordi folk har en tilbøjelighed til at stemme på det parti, der går frem. Hvis der er kommet en dårlig meningsmåling, så må man kigge på, om det er en outlier [en afvigende måling, der ikke er i tråd med det generelle møster, red.], eller om det skyldes en tendens. Det er præcis ligesom, hvis der har været en politisk skandale, der skal man sørge for at have alle informationer, inden man konfronterer en politiker med den. På samme måde har medierne et ansvar for at kigge på andre målinger end ens egne. Særligt DR1 og TV2, der har høje seertal og fylder meget i mediebilledet, har et ansvar for at orientere sig i andre målinger.

RÆSON: Men kan dårlige historier ikke give sympatistemmer?

Det er muligt, at der er en sådan effekt, men i så fald er den mindre end den modsatte effekt, nemlig at vælgerne hopper med på vognen hos partier, hvor det går godt. ★

Viktor Emil Madsen (f.1993) studerer statskundskab på Københavns Universitet og var elev på Politikens kritikerskole i 2014. Han har tidligere undervist i folkeskolen og udvikler i dag undervisningsmateriale i samfundsfag for LOF. Særlig interesse indenfor uddannelsespolitik, integrationspolitik, europæiske forhold og international politik. Kontakt: ve.madsen@gmail.com

Rune Kristensen (K): Dansk Folkeparti er et populistisk, nationalromantisk og socialdemokratisk parti. Ikke borgerligt (23/6)

KRONIK af Rune Kristensen (K) som svar på spørgsmål fra RÆSON

At Lars Løkke står i en kattedpine, kan han kun takke sig selv og sit parti for. Og nej, her tænker jeg ikke på alle sagerne omkring ham og den medfølgende tilbagegang for Venstre. Jeg tænker på, at man i Venstre har accepteret Dansk Folkeparti i blå blok – på trods af at de er et fremmedfjendsk socialdemokratisk parti.

I. RÆSON spørger: “MERE END NOGENSINDE før fortøner det borgerlige projekt sig i horisonten. Lettet skattetryk, mere personligt ansvar, mindre statslig indblanding? Nej. Samlet set er de partier, der kæmper for reformer af velfærden gået mærkbart tilbage ved dette valg” skrev journalisten Esben Schjørring lørdag i RÆSON. Har han ret?

Ja, det har han i den grad. VIK er gået fra 64 til 53 og Det Radikale Venstre er gået fra 17 til 8. Samlet set er de partier, som Esben Schjørring henviser til gået 20 mandater tilbage på fire år.

Danmark har været et socialistisk styret land siden nedlæggelsen af tokammersystemet i 1953. Der har ikke været en eneste folketingsperiode, hvor de borgerlige partier har haft flertal. Det er intet under, at dansk økonomi sejler. De årlige underskud forværrer den forgældede statskasse, og Folketinget ser stiltiende til. Dette skyldes, at den voldsomme omfordeling og den røde tankegang er dominerende i dansk politik. Under den nuværende grundlov har der ikke været borgerligt flertal på et eneste tidspunkt, og uagtet at Danmark har haft en del borgerlige statsministre, så har disse haft et rødt flertal imod sig, når der har skulle træffes ansvarlige beslutninger.

Mit største politiske ønske er, at den borgerlige blok en dag bliver den største i Danmark. Når man ser på meningsmålinger over de seneste femten år, har venstrefløjen kun i meget korte perioder haft flertal. Venstre, Konservative, Dansk Folkeparti og i de seneste par år også Liberal Alliance har tilsammen haft et solidt flertal i langt de fleste målinger, hvilket jo også har resulteret i, at man i 2001, 2005 og 2007 vandt folketingsvalgene komfortabelt, ligesom man i både 1998 og 2011 var tæt på. Og senest vandt blå blok valget her i 2015. Spørgsmålet er så, om dette er udtryk for, at Danmark efter flere år med socialdemokratisk dominans

nu endelig er blevet et frihedsorienteret land med borgerlige vælgere? Nej! Måske faktisk tværtimod. Det er nok nærmere et udtryk for, at de borgerlige politikere har rykket sig helt ind til medianvælgeren [midtervælgeren, red.]. De mest rabiate borgerlige, vi har i Danmark, kan friste sig til at tale om en skatteprocent på 40 procent – noget som i mange andre andre lande gå som socialisme.

Det vil i det hele taget nok være de færreste borgerlige partier i Danmark, som kan bestå testen som frihedsorienteret parti. Værst ser det ud med Dansk Folkeparti, der jo selv på en dansk højre-venstreskala hører til på den forkerte side af midten. Venstre placerer sig også i den retning, mens mit eget part, Det Konservative Folkeparti, og LA begge har sunde frihedsorienterede elementer. Dog er der en indbygget accept af den socialdemokratiske velfærdsmodel i større eller mindre grad indbygget i alle fire partier. Forskellene i dansk politik er marginale, og ideologierne er udvandede. Der findes ingen hardcore liberale, libertarianske eller konservative partier i Danmark. Derimod findes der mange socialdemokratiske partier i forskellige afskygninger. Det borgerlige projekt er dødt og der er behov for selvansagelse, hvis det nogensinde skal sejre i Danmark.

Det borgerlige projekt er dødt og der er behov for selvansagelse, hvis det nogensinde skal sejre i Danmark

II. Du har tidligere opfordret DF til at støtte S (i RÆSON, link). Kan du se et regeringsprojekt, der kan forene de fire blå partier i mere end en kortere periode? Hvilke hovedpunkter skal dette i givet fald baseres på?

Jeg har meget svært ved at se en forening mellem de tre borgerlige partier og så Dansk Folkeparti. Jeg frygter at vi gentager fiaskoen fra 00'erne. I årene før finanskrisen førte regeringen dengang en politik, som selv John

Maynard Keynes ville have været stolt af. Man havde vedtaget en kvalitetsreform, der øgede det offentlige forbrug med 51 milliarder og samfundet var ikke rustet til de udfordringer, som den globale krise medførte. Nok havde man betalt godt af på statsgælden, men staten var ikke blevet reduceret mærkbart – og på trods af, at velfærdscommissionen, arbejdsmarkedscommissionen og skattecommissionen alle havde kommet med klare anbefalinger sammen med økonomer og vismænd omkring de nødvendige reformer, så var det kun blevet til et tyndt velfærdsforlig (i 2006) indtil da.

Retrospektivt var den borgerlige regerings politiske succes ud fra et frihedsorienteret perspektiv meget begrænset, og man havde måske kunne stå stærkere i dag, hvis man havde turdet stå ved egen politik og kæmpe for egne værdier. Præcis som den borgerlige lejr gjorde det ved valget i 1998, og som man havde set Margaret Thatcher og Ronald Reagan gøre det i firserne. Nu står vi her så igen. Nøglerne er returneret. Venstre er gået markant tilbage og Dansk Folkeparti ditto frem. Der er dybe uenigheder om grænsebomme, EU, skattepolitik og offentlig vækst.

Jeg har tidligere hos RÆSON skrevet følgende om Dansk Folkeparti: "DF er et siv i vinden, der bukker sig, når en vælgerbrise kommer. Det er en politisk vejrhone, der vender sig, når folkestemningen ændres. Det er en automat, hvori det ledige standpunkt trækkes. Man kan ikke trygt placere sin stemme hos dem, da de sikkert vender om på en tallerken og mener noget nyt i morgen, hvis vælgerne har en ditto adfærd". Mit bud er, at DF ender med at sluge nogle kameler økonomisk og at Venstre ender med at sluge nogle kameler værdipolitisk. Præcis som i 00'erne. Men Kristian er ikke Pia og Løkke er ikke Anders. Og DF er i dag relativt stærkere end dengang. Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance vil næppe acceptere dette, og Lars Løkke bliver derfor nødt til at hente flertal over midten i mange tilfælde, hvis han vi have det manøvrerum, som han taler om.

At Lars Løkke står i en kattedpine, kan han kun takke sig selv og sit parti for. Og nej, her tænker jeg ikke på alle sagerne omkring ham og den medfølgende tilbagegang for venstre. Jeg tænker på, at man i Venstre har accepteret Dansk Folkeparti i blå blok – på trods af at de er et fremmedfjendsk socialdemokratisk parti. Lars Løkke kommer derfor til at være statsminister af navn, men ikke af gavn. Og han kommer ikke til at føre borgerlig politik – det er der simpelthen ikke flertal bag. Det eneste argument for at tage DF med i regering er for at binde den til blå blok, så de ikke laver ulykker med de røde partier.

Jeg håber, at man kan blive enige om en kritisk EU-linje, en fast og fair udlændingepolitik, hvor virksomhederne kan få den nødvendige kvalificerede arbejdskraft, samt en lavere skat og en mindre offentlig sektor. Men det må desværre nok blive ved drømmene.

Det eneste argument for at tage DF med i regering er for at binde den til blå blok, så de ikke laver ulykker med de røde partier

III. "DE FIRE PARTIER, der har drevet Danmark de sidste 100 år står efter valget tilbage som tabere, mens en kortsigtet bekvemmelighedspopulisme har vundet frem over hele landet" skriver Morten Helveg i RÆSON (23/6). Har han ret?

Nej, ikke hundrede procent. Der er ingen tvivl om, at et populistisk parti som Dansk Folkeparti fik en stor fremgang, og ej heller at de fire klassiske partier samlet set gik tilbage. Men Socialdemokraterne gik faktisk frem. Og Alternativet og Enhedslisten, som de færreste nok vil kalde populistiske, gik også frem. Jeg ved godt, at Johanne har taget et skridt til højre, men de partier der gik frem var at finde på fløjene. Vælgerne stemte på drømme og enkeltsager, og ikke på holisme og ansvarlighed. Godt nok gik Liberal Alliance frem, men her har man også måtte slå knuder på sig selv politisk for at takke storsponsoren fra Saxo Bank. Både Samuelsen og Ammitzbøll kommer fra den radikale bevægelse og er meget glade for EU – uagtet at de nu siger noget helt andet. Det er også en slags populisme.

Politik er for rigtig mange partier og politikere blevet et magtspil, hvor det handler om at få mange mandater. Så kan de personlige holdninger komme i anden række, og det er synd. Fremtidens politikere bliver en stereotyp, hvor den eneste forskel er partibogstavet: Skolede og indoktrinerede fra barnsben af til at være driftsikre beslutningstagere. Jeg kender dem. Jeg er måske selv en af dem. Vi har alle taget en ungdomsuddannelse. Vi har alle været politiske aktive. Vi har alle læst på universitetet. De fleste på det samfundsvidenskabelige fakultet – og en stor andel af disse på Institut for Statskundskab. Unge akademikere med partibogen og argumentrækkefølgerne i orden. Nogle har satsset på lokal- eller regionspolitik, men de fleste dog på det nationale.

Og der er flere på vej. Mange flere. Vi er snart en stor homogen skare, der på sigt skal slås om de 179 eftertragtede pladser. Vores partiers størrelse og lyst til fornyelse har afgjort vores skæbne hidtil. Nogle arbejder som spindotorer eller i kommunikationsbranchen, mens andre arbejder i henholdsvis erhvervsorganisationerne eller fagbevægelsen afhængigt af tilhørsforhold. Alle arbejder med politisk kommunikation og alle tjener stort set det samme. De dygtigste har været i ledelsen for ungdomsorganisationerne – måske sågar formand. Det er

blomsten af Danmarks ungdom, og de vil til magten. De er dygtige velformulerede, ambitiøse, joviale, taktiske og politisk begavede. Ingen nævnt, ingen glemt. Man kender de samme mennesker. Man kommer i de samme kredse. Man spiser på de samme restauranter. Man går i byen samme steder – og man kender hinanden fra samme politiske kandestøberi. Fra receptionerne og fredagsbarerne. De politiske forskelle er desværre udvandet, og der er kun få, der tør mene noget. Kun få idealister.

Men ved dette valg skete der noget underligt. Borgerne gjorde oprør. Den klassiske politikertype har skabt politikerlede og fjernet politikerne fra borgerne (læs: vælgerne), og det gav pludselig bagslag. De uskoledede (men meget sikkert screenede) kandidater i DF stormede frem. Klassen nye dreng, Alternativet, der ikke helt kender formerne endnu, stormede ind. I nogle partier var det sågar idealisterne der blev valgt – her tænker jeg eksempelvis på Peter Hummelgaard Thomsen og Mathias Tesfaye. Så måske er der håb derude – for mig og for idealismen.

Fremtidens politikere bliver en stereotyp, hvor den eneste forskel er partibogstavet: Skolede og indoktrinerede fra barnsben af til at være driftsikre beslutningstagere. Jeg kender dem. Jeg er måske selv en af dem

IV. Hvori består forskellen på DF's nationale værdier og værdikonservatisme og de Konservatives? Er der nogen?

Dansk Folkeparti er på ingen måder konservativt. Som jeg tidligere har skrevet i RÆSON, så har ”*Dansk Folkeparti [...] ingen politiske rødder og vil kunne støtte hvem som helst som statsminister – bare der kommer en strammere udlændingepolitik. Hvor de fleste andre partier har et tankegods, der bunder i en isme, så er Dansk Folkepartis omdrejningspunkt fokusgrupper og meningsmålinger. Hvad vælgerne mener i dag, mener Dansk Folkeparti imorgen*”.

Her er de tre konservative forgreninger i en dansk kontekst:

– **Liberalkonservatisme (eller frihedskonservatisme):** En økonomisk konservatisme, der tager udgangspunkt i privat ejendomsret. Hovedbegreberne i denne skole er: Personligt ansvar, frihed, foretagsomhed, retligheder og

kapitalisme.

– **Nationalkonservatisme (eller fædrelandskonservatisme):** En konservatisme, der er stærkt forankret i det kulturelle. Hovedbegreberne i denne skole er: Fædreland, patriotisme, nation, kultur, pligt, kirke, kristendom, dannelse, autoriteter og sammenhængskraft.

– **Socialkonservatisme (eller statskonservatisme):** En konservatisme, der tager udgangspunkt i omsorgen for de svageste. Hovedbegreberne i denne skole er: Kernefamilie, folkeskole, socialpolitik, frivillighed og civilsamfund.

Vi konservative rummer elementer af alle tre skoler. Selvom de enkelte forgreninger overfladisk kunne minde lidt om det, så er vi ikke henholdsvis LA'ere, DF'ere og socialdemokrater. Den personlige frihed og autonomi skal tage hensyn til samfundet i modsætning til de liberale, der kun har et individualistisk fokus – her adskiller liberalkonservatismen sig fra Liberal Alliances udgangspunkt. Dansk Folkepartis politik er for skinger og islamofobisk til, at de er nationalkonservative – hadet til muslimer er større end kærligheden til kristendommen. Og hos Socialdemokraterne er det en velfærdsstat, der er i fokus, mens de socialkonservative taler om et velfærdssamfund.

På trods af, at det danske politiske billede ofte kan beskrives som mudret, så har de enkelte partier ofte én enkelt værdi, som udgør kernen i den politiske ageren og kommunikation, og som dyrkes mere end andre. Liberal Alliance dyrker friheden, venstrefløjspartierne dyrker solidariteten, Det Radikale Venstre dyrker mangfoldigheden, Venstre dyrker ansvarligheden og Dansk Folkeparti dyrker nationalfølelsen. For Det Konservative Folkeparti kan disse værdier ikke adskilles og stå alene. Kongehuset er eksempelvis ikke en trussel mod det enkelte individs frihed. Og fordi nogle bliver rigere, bliver andre ikke nødvendigvis fattigere. Og lykkes findes ikke på formel. Det konservative dilemma består i, at enkeltelementerne tilsammen udgør en kerne, mens de respektive værdier, isoleret set, er kernen for de øvrige partier. Udfordringen er, at man i det moderne politiske billede efterspørger simple forklaringer, som konservatismen i sin natur ikke kan levere. Derfor er vi gået tilbage. Men vi viger ikke fra det konservative værdisæt. Vi værner om den konservative metode og vores grundholdninger, og der er meget langt fra dette til Dansk Folkepartis populistiske fremmedfjendske nationalromantiske socialdemokratisme. ★

Merete Riisager: Rød blok fik valgkampen til at handle om frygt for forandring 23/6)

Merete Riisager er MF for Liberal Alliance. Interview af RÆSONs chefredaktion

“Rød blok klarede med succes at få valgkampen til at handle om frygt for forandring af “Det Danmark, du kender”. Derfor klarede de sig rimeligt på trods af de mange løftebrud og kuldsejlede politiske projekter som eksempelvis folkeskolereformen”

1) “MERE END NOGENSINDE før fortøner det borgerlige projekt sig i horisonten. Lettet skattetryk, mere personligt ansvar, mindre statslig indblanding? Nej. Samlet set er de partier, der kæmper for reformer af velfærden gået mærkbart tilbage ved dette valg” skrev journalisten Esben Schjørring lørdag i RÆSON. Har han ret?

RIISAGER: Når Liberal Alliance går frem, er det formentlig fordi, vi har formået at lægge en plan frem, der tydeligt viser, at reformer vil betyde mere velstand og flere handlemuligheder for den enkelte og for familien. Rød fløj lykkes ofte med at iscenesætte skattenedsættelser og reformer af den offentlige sektor som utryghed. Men i virkeligheden er der langt mere utryghed forbundet med stilstand. Verden omkring Danmark står jo ikke stille, og hvis vi vælger at blive stående, vælger vi reelt at forringe vores egne muligheder. Hvis reformpartierne skal klare sig godt, skal de både adressere utrygheden og kunne tydeliggøre fordelene for den enkelte ved at reformere.

2) Men ikke desto mindre: Er den liberalistiske reformdagsorden efter V og K’s massive tilbagegang ikke en dagsorden, der kun er ‘ægte’ repræsenteret af LA (og måske R)?

RIISAGER: Den liberale dagsorden er mest fremtrædende hos Liberal Alliance. Vi stikker ikke noget under stolen. Vi siger helt klart, at den offentlige sektor godt kan effektiviseres med 1% om året i 10 år. Det er jo ikke en effektiviseringsgrad, der ville imponere i en hvilken som helst dansk virksomhed. Tilsvarende effektiviserer både store og små virksomheder mindst 5-10% om året, og der er intet, der tyder på, at offentligt ansatte ikke skulle være i stand til at forbedre arbejdsgange og benytte ny teknologi – selvfølgelig kan de det. Blå blok står sig bedst ved at melde klart ud, at den offentlige sektor kan forbedre sig selv nedefra – gennem tillid til medarbejderne. Det tætte opløb mellem blokkene skyldtes til dels, at S og V har nærmet sig hinanden gennem de senere år, samt det store fokus på disse to partier i løbet af valgkampen. De helt store temaer i valgkampen var dagpenge og “social dumping”, hvorimod danskernes muligheder for at bruge den internationale konkurrence til

at skabe nye muligheder, nye opfindelser og ny velstand fyldte ganske lidt. Rød blok klarede med succes at få valgkampen til at handle om frygt for forandring af “Det Danmark, du kender”. Derfor klarede de sig rimeligt på trods af de mange løftebrud og kuldsejlede politiske projekter som eksempelvis folkeskolereformen.

3) Er Liberal Alliances mange nye vælgere kun skuffede Venstrefolk til låns?

RIISAGER: Alle vælgere er i princippet til låns. Hvis vi ikke gør det godt nok, kan vi heller ikke fastholde vælgerne. Liberal Alliance skal vedblive at være klare i spytet og sætte en liberal dagsorden, der reelt giver mere frihed og handlemuligheder for de mennesker, der har stemt på os. Der er brug for et liberalt parti i Danmark, der taler familiens, de erhvervsdrivende, iværksætternes og civilsamfundets sag.

4) Hvad er årsagerne til Dansk Folkeparti’s succes?

RIISAGER: Dansk Folkeparti har lyttet til vælgerne. Mange danskere fra både rød og blå blok er ikke spor fremmedfjendske, men ser på især asylpolitikken med stor bekymring. Disse vælgere har Dansk Folkeparti appelleret til. Dertil kommer en klar linje på EU-politikken. På den økonomiske politik har DF forsøgt sig med en blødere linje. Hvordan det vil gå med denne del, kan jeg vanskeligt spå om.

5) Viser det faktum, at Thorning var ét mandat fra sejren ikke, at vælgerne er meget i tvivl om i) det blå sammenhold, ii) en liberalistisk ommøblering af det danske velfærdssamfund?

RIISAGER: Det tætte opløb mellem blokkene skyldtes til dels, at S og V har nærmet sig hinanden gennem de senere år, samt det store fokus på disse to partier i løbet af valgkampen. De helt store temaer i valgkampen var dagpenge og “social dumping”, hvorimod danskernes muligheder for at bruge den internationale konkurrence til at skabe nye muligheder, nye opfindelser og ny velstand fyldte ganske lidt. Rød blok klarede med succes at få valgkampen til at handle om frygt for forandring af “Det Danmark, du kender”. Derfor klarede de sig rimeligt på trods af de mange løftebrud og kuldsejlede politiske projekter som eksempelvis folkeskolereformen.

6) Var dette fokus ikke i høj grad resultatet af, at Venstre og Lars Løkke Rasmussen under valgkampen drejede fokus fra “vækst” til “velfærd” – og lagde

afstand til al tale om nulvækst?

RIISAGER: Nulvækst i den offentlige sektor er et amputeret begreb. Det siger kun noget om, hvor mange penge, man vil bruge, men intet om, hvad der skal ske med den offentlige sektor. Det er ørkesløst kun at tale om omfanget og ikke om, hvordan den offentlige sektor skal fungere – og at borgerne skal have mere magt.

7) Hvad vil Liberal Alliance måle en V-ledet regering på efter 4 år?

RIISAGER: Vi vil måle den på den alen, der er vigtig for os: Vækst, lavere skat, mere effektiv offentlig sektor og personlig frihed. Det er den retning, vi mener, Danmark skal i, og det er her, vi mener, en blå regering især skal levere.

8) Har Thulesen Dahl ret i, at indflydelsen kan være større udenfor en regering end indenfor? Eller er det argument – for DF og LA? – rønnebærrene, der er sure?

RIISAGER: Det afhænger fuldstændigt af det regeringsgrundlag, der bliver skrevet, hvad der vil være fornuftigt for DF. Men det er da ironisk, at vi i Danmark kan have så store partier, der viger tilbage fra at gribe regeringsmagten.

9) Hvis der dannes en VO-regering, der søger samarbejde med S, vil K og LA være reduceret til en yderfløj i den økonomiske politik (i et spejlbillede af EL-SF-AL). Hvad skal jeres strategi så være?

RIISAGER: Det er svært at forestille sig, at det borgerlige Danmark vil kaste håndklædet i ringen og reelt ophøre med at føre borgerlig politik. I hvert fald er der meget, der tyder på, at mange danskere ønsker reelle visioner fra de politiske partier og ikke kun en bevarelse af status quo. ★

Morten Messerschmidt: EU-tilhængerne dyrker fortiden. Morten Helveg må hygge sig med minderne (23/6)

KOMMENTAR Af Morten Messerschmidt, MEP, Dansk Folkeparti

Sagen er, at virkeligheden for længst har overhalet alle de smukke visioner om et EU i et slags "tusindårssige" med evig fred og folk, der lever i fordragelig og hejser det blå-gule flag, mens de i kor synger "Ode an die Freude". Den verden har aldrig eksisteret andre steder end på et skrivebord. Den verden er EU-tilhængerens "Atlantis" – det sagnomspundne land.

DEN RADIKALE EU-parlamentariker [Morten Helveg jamrer her i RÆSON over, at Venstre tilsyneladende har smidt alle de gamle EU-dyder over bord](#). Nostalgisk maner han billeder frem af politiske kæmper som Uffe Ellemann-Jensen og Henning Christophersen. De må "græmme sig", mener Morten Helveg.

Nu er der det at sige til det, at Uffe Ellemann-Jensen og Henning Christophersen havde deres storhedstid i en helt anden tidsalder, som bar præg af Anden Verdenskrig og siden Den Kolde Krig og Murens fald. De var "idealister". De havde en ideologi. Uffe Ellemann-Jensen "befriede" nærmest hele Baltikum – helt ublodigt i øvrigt. Onde tunger ville påstå, at han sparkede en åben dør ind, men lad nu det ligge.

Det har et næsten komisk skær over sig, at EU på mange måder er gået hen og blevet "retro" eller "nostalgi", og jeg havde egentlig ikke troet, at en rationelt tænkende politiker som Morten Helveg på den måde ville forfalde til dyrkelse af fortiden. Det plejer vi andre at blive beskyldt for.

Sagen er, at virkeligheden for længst har overhalet alle de smukke visioner om et EU i et slags "tusindårssige" med evig fred og folk, der lever i fordragelig og hejser det blå-gule flag, mens de i kor synger "Ode an die Freude". Den verden har aldrig eksisteret andre steder end på et skrivebord. Den verden er EU-tilhængerens "Atlantis" – det sagnomspundne land.

VIRKELIGHEDEN I EUROPA er et kaos. Et Grækenland på afgrundens rand. Et Europa plaget af arbejdsløshed, grænseoverskridende kriminalitet og hærskarer af tilstrømmende flygtninge, som ønsker del i den velstand, der måtte være tilbage på vores kontinent.

EU har ikke været i stand til at løse et eneste problem, men har gjort en stor del af dem endnu værre.

Det er den virkelighed, befolkningerne i Europa, herunder danskerne reagerer på. Morten Helvegs og EU-nostalgikernes svar er det monotone, at "mere EU" er løsningen. Men løser det noget at få mere af det, men som bare gør tingene værre? At Venstre indgik en aftale med Dansk Folkeparti og de øvrige partier i blå blok om at samarbejde med Storbritannien, er et udtryk for lige dele realisme og politisk modenhed. Ikke alle partier kan tillade sig den luksus at lukke danskernes virkelighed ude. Den mulighed synes at være forbeholdt Det Radikale Venstre, hvilket også kunne aflæses i partiets valgresultat den 18. juni.

Ikke alle partier kan tillade sig den luksus at lukke danskernes virkelighed ude. Den mulighed synes at være forbeholdt Det Radikale Venstre, hvilket også kunne aflæses i partiets valgresultat den 18. juni

Sådan se forstår jeg godt Morten Helvegs frustration. Det må være godt gammeldags træls at sidde i en gruppe med begrænset indflydelse – og at dele pladserne med et parti, hvis EU-politik ikke længere er "ideologisk korrekt". Jeg tror i øvrigt, at Jens Rohde og Venstres øvrige medlemmer i ALDE-Gruppen er enige med Helveg.

MEN I DANMARK blæser den nye realismes demokratiske vinde. Vi skal fremad. Vi skal have reformeret EU og ført flere beslutninger tilbage til medlemslandene. Så må Morten Helveg tænde røgelsespinde ved ikonerne af Ellemann og Christophersen og hygge sig med minderne imens. ★

Philip Lerer giver to råd til Socialdemokraterne: Sæt R på plads – og kom tættere på vælgerne (26/6)

KOMMENTAR af Philip Lerer. Under folketingsvalget 2015 var Lerer kampagneleder for tidl. sundhedsminister og medlem af folketinget Astrid Krag (S)

I LØBET AF VALGKAMPENS tre uger har jeg kørt de sjællandske landeveje tynde og besøgt både S-land og DF-land i kraft af mit job som kampagneleder. Jeg har været fluens på væggen og dermed fået et andet perspektiv på en sådan valgkamp end politikerne måske har. For det handler – som det noget blakkede Radikale slogan lød – om mennesker. Når man deltager i det tredje Vælgermøde på en aften i en lille flække 20 kilometer nord fra Roskilde, så handler det ikke om det kan betale sig at arbejde, om 100 eller 1000 flygtninge. Det er hverdagen, der er afgørende. Størstedelen af vælgerne stemmer ikke ud fra ideologier, de stemmer ud fra følelser og oplevelser – og det er der stadig nogle kandidater, der har svært ved at forstå.

Umiddelbart havde man forventet en valgkamp, der ville være præget af ufine metoder, personsager og larm fra partikontorerne men tværtimod, blev det en valgkamp hvor partierne nok var i offensiven, men grundlæggende blev der spillet efter reglerne, og både Helles Gucci taske og Løkkes fadøl blev mere eller mindre holdt ude af kampens hede. I stedet kom valgkampen til at handle om hvorvidt det skal kunne betale sig at arbejde, om hvordan et godt sundhedsvæsen kunne blive endnu bedre og om hvordan vi sætter højere krav til dem der kommer til Danmark. Alle fine mærkesager, men en debat som for den gennemsnitlige vælger måske virker abstrakt og uforståeligt.

Medierne har travlt med at tale om et delt Danmark. Men der er intet nyt i, at storbyerne stemmer rødt og Jylland og provinsen stemmer borgerligt

Valget har for alvor vist, at man ikke udelukkende kan vinde valg med store kampagner og flotte reklamer. Det er også et spørgsmål om at være tilstede lokalt. Fra vores egen kampagne kom dette til udtryk gennem lokale virksomhedsbesøg, institutionsbesøg men mest af alt et simpelt koncept som kaffemøder. At 10-15 borgere inviterer kandidaten på en kop kaffe og et stykke kringle – det kan virke trivielt, men i sandhed også effektivt. Også på nettet har den daglige dialog med vælgerne været

afgørende i vores kampagne. Selvom man har en rækkevidde på 280.000 mennesker på FB er det ikke kun afgørende at skrive TIL vælgerne, men MED dem. Vi har svaret stort set samtlige mennesker, der har skrevet til os under valgkampen, vi har sendt personlige breve til folk, der ville dele ud for os og vi har sendt personlige hilsner. Alt sammen for at møde vælgerne der, hvor de er.

MEDIERNE HAR TRAVLT med at tale om et delt Danmark. Sagen er bare den, at vores land altid har været delt. Der er intet nyt i, at storbyerne stemmer rødt og Jylland og provinsen stemmer borgerligt. Forskellen denne gang er blot, at vælgerne ikke har stemt traditionelt borgerligt, men derimod har de stemt Dansk Folkeparti.

Det er intet under, at københavnernes stemmer rødt. Selvom udfordringer med integrationen i både Mjølnerparken og Tingbjerg er uundgåelige, fylder de ikke meget i storbyen og derfor er indvandrerspørgsmålet og udlændingepolitikken slet ikke lige så vigtig, som den er for folk i provinsen, der ironisk nok har langt mindre berøring med asylansøgere og indvandrere. Storbyboerne i København, Aarhus og Odense har en tro på at en bedre og mere social integrationsindsats er vejen frem. Det føler sig således ikke truet af de integrationsproblemer, de oplever. Syd for Gudenåen stemmer de Dansk Folkeparti. Her oplever de udlændinge, der kommer ind over grænsen nede ved Kruså. Provinsbyer, hvor lokalsamfund lukker og arbejdspladser forsvinder. Samt en demografi med et relativt antal stigende ældre fordi de unge flytter mod byerne. For vælgerne i Syddanmark er det i høj grad en frygt for at miste deres lokalsamfund og jobs til udlændinge, der får dem til at stemme DF.

Om det virkelig står så grelt til som DF siger er ét spørgsmål. Men det er den oplevelse, mange giver udtryk for. Derfor er det mere nærliggende at stemme på at parti, der taler ens sag i øjenhøjde, og det gør Dansk Folkeparti. De taler direkte og bevidst ind i provins-Danmark. De store partier prøver at favne bredere – det lykkes bare ikke altid.

HAR S HÅNTERET VÆLGERNES BEKYMRINGER seriøst? Det er netop udfordringen ved at ramme alle: hvordan sikrer man sig, at den lokale vælger i Kruså bliver taget seriøst samtidig med at den enlige mor på Østerbro også bliver hørt? Det er en balancegang og Socialdemokraterne har med ”Det Danmark du kender”-

kampagnen argumenteret for, at Danmark ville gå i en anden retning med en blå regering. Det er nok lykkedes bedre på Østerbro end i Sønderborg.

Under valgkampen har S brugt enorme ressourcer på at angribe Dansk Folkeparti for deres manglende realitetssans. Det har ikke virket

Mette Frederiksen vil kunne henvende sig til et andet segment end Helle Thorning-Schmidt og dermed kunne styrke S. Socialdemokraterne kommer nok også til at bruge en rum tid på at håndtere de Radikale. Selvom alt ånder af fred lige nu, er det ingen hemmelighed at de Radikale delvist var skyld i valgnederlaget, og det kommer de til at høre for.

Men derudover skal man finde ud hvordan man skal håndtere Dansk Folkeparti for fremtiden, for en ting er sikkert: Det er ikke det sidste vi har set til dem – tværtimod. DF er blevet et stort parti der nu er på linje med Venstre og Socialdemokraterne.

Under valgkampen har S brugt enorme ressourcer på at angribe Dansk Folkeparti for deres manglende realitetssans. Det har ikke virket. Derfor står man tilbage med spørgsmålet om hvordan man håndterer et parti, der på mange punkter mener det samme som Socialdemokraterne, men alligevel peger på en Statsministerkandidat, der går ind for nulvækst. Det letteste ville være at håbe på, at Dansk Folkeparti efter en delvis regeringsdeltagelse vil være svækket og derfor ikke vil kunne løfte den samme vælgerskare som ved dette

valg. Men mest af alt bør Socialdemokraterne se indad. Udfordringen er således at skabe et socialdemokratisk projekt, hvor man ikke kun henvender sig til danskerne i storbyerne, men også formår at favne bredere. I det hele taget skal centrum-venstre stå sammen. Måske vil nogle år i opposition gøre godt – for det er klart at vælgerne ikke gider støtte en blok, der mest af alt ligner en børnehave. F.eks. skal de Radikale i første omgang acceptere den størrelse, partiet har fået – og dermed revidere sin rolle. Hvis de Radikale vil være med til at genvinde regeringsmagten skal de lære at stå sammen med resten af centrum-venstre. ★

Hvis de Radikale vil være med til at genvinde regeringsmagten skal de lære at stå sammen med resten af centrum-venstre

Philip Lerer (F.1993) er stud. International Business and Politics ved CBS. Under folketingsvalget 2015 var Phillip Adam Dimsits Lerer (f. 1993) kampagneleder for tidligere sundhedsminister og medlem af folketinget Astrid Krag (S) der med 14.839 personlige stemmer trak 2. mandat i Sjællands Storkreds. Lerer er tidligere formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning og udpeget som ungdomsdelegat ved FNs generalforsamling 2015.

Kronikken: Er valgnederlaget Socialdemokratiets store chance? af Jakob Terp (25/6)

Der er mange historiske forklaringer på hvorfor DF, den politiske kæmpebaby med særlige behov, er blevet dansk politiks epicenter. Men kan den dyrekøbte lære af historien i sidste ende blive Socialdemokratiets – og DF-vælgernes – redning fra de radikale?

I 1987 FORSØGTE Anker Jørgensen at italesætte en socialdemokratisk retræte i den flygtninge-indvandrerpolitik, som partiet havde været så uforsigtigt at støtten siden skæbneåret 1983.

Måske havde Anker, som sidste barn af fagbevægelsen, en mavefornemmelse af, hvad hans ufaglærte kernevælgere var optaget af. Et emne, som i årtier kunne fodre den unævnelige indre svinehund, hvis egenskaber næsten tredive år senere i brede kredse er blevet politisk korrekt.

Socialdemokrater med politisk langtidshukommelse ærgrer sig nok over, at man ikke lyttede til den gamle fagforeningsmand. Ikke mindst, fordi det netop blev Glistrups kandiserede arvtagere i Dansk Folkeparti, der rendte med den sidenhen altafgørende indvandrerordningen i dansk politik.

I 1987 kom der nemlig et tilsvarende indvandrerkritisk parti i Folketinget, Preben Møller Hansens nu for længst glemte Fælles Kurs. Havde sømandsbossen dengang modereret sin rødbedefarvede retorik, havde han måske suget den populistiske folkerøst til sig, hvorefter store dele af det indvandrerkritiske segment kunne være holdt "hjemme" – i venstre side af folketingssalen.

MEN SÅDAN SKULLE det som bekendt ikke gå. Fælles Kurs fik et kort liv i Folketinget, og samme år overtog den socialdemokratiske 68'er-klike formelt magten i Ankers gamle arbejderparti. Perioden 1987-2001 blev den kulturradikale, politiske korrektheds storhedstid. Det var her den bedrevidende, akademiske elite tabte Socialdemokratiets sjæl, og banede vejen for Pia Kjærsgaards stuerene udgave af Fremskridtspartiet. De belærende førstegenerationsakademikere smed, groft sagt, deres vælgere – og med dem: velfærdsstatens skæbne – i armene på Venstre!

Hvad værre er: 68'erne var så optagede af sig selv, at de overså nødvendigheden af talentpleje. Ironisk nok er det præcis denne undladelsessynd, der på alle måder karakteriserer 68-generationens tilgang til livet: "Efter os – intet!". Lige siden har dette princip idémæssigt

karakteriseret Socialdemokratiet. De, der husker partiets oprindelige idegrundlag, ynder fortsat at kalde det Socialdemokratiet. De såkaldte fornyere, der satte hele arven over styr, holder desperat fast i deres tids betegnelse, Socialdemokraterne.

Thorning-generationens byrde, blev at de hoppede på limpinden om, at ideologierne døde med Berlinmurens fald

Hvor 68'er-kliken troede de kunne belære og opdrage deres arbejdere, blev Thorning-generationens byrde, at de hoppede på limpinden om, at ideologierne døde med Berlinmurens fald. Særligt de liberale tænkere havde dengang travlt med at afskrive historien – og ikke mindst historien om Socialdemokratiets, fagbevægelsens og velfærdsstatens bedrifter i det tyvende århundrede. Måske var det bare almindelig historieløshed, når Thorning og hendes folk åd dén udlægning. Under alle omstændigheder er halvfemsernes Tony Blair-psykose i den grad blevet udlevet. Resultatet er det, Mette Frederiksen nu skal prøve at samle op: Et identitetsløst og ideologisk afvandet socialdemokrati, som ikke engang fagbevægelsen tør røre ved.

UMIDDELBART ser det helt anderledes ud på de lette løsnings holdeplads, hos valgets store vinder, DF.

"Giv mig min førtidspension og hold de fremmede ude". Sådan lyder budskabet – med endnu stærkere ord – fra den ufaglærte udkantsvælger og hendes politisk resignerede mand, som i bedste fald og med det yderste af neglene har bevaret sit lavtlønsjob. Udlændingsspørgsmålet er afgørende – for hvad kan ellers forklare den økonomisk set vanvittige og i bund og grund uheldige alliance mellem DF's fattige pensionister og Venstres boligejere?

Stakkels Helle mødte sin endegyldige politiske skæbne 17. juni. Her blev hun slagtet af Thulesen Dahl i valgkampens sidste partilederrunde, og hun var tydeligvis ikke forberedt på at blive konfronteret med regeringspartnerens giftige realpolitik på bolig- og skatteområdet. Hendes radikale spindoktor havde åbenbart ikke sandsynliggjort, at S-kampagnens fokus på at ynke DF-vælgeren kunne ende som en retorisk

boomerang OG at et modangreb i form af at smaske Liberal Alliance i hovedet på Thulesen Dahl, nok havde været mere bevendt end et skingert løfte om at frede den urørlige boligejerkaste i endnu ti år.

De skæbnesvangre ti skridt fra hendes eget podie og hen til Lars Løkkes var måske lige præcis de skridt, som Thornings teflonbelagte valgkampagne ikke kunne holde til. Gennem hele valgkampen havde hun satset på at tirre Løkkes velkendte temperament, og så endte hun i stedet med selv at få et tenderende hysterisk anfald for åben skærm. Ironien er til at få øje på.

Alt det, som Thorning i sin frustration over de radikale boligskatter således ikke fik påpeget i de skæbnesvangre minutter under partilederrunden d. 17. juni, er nu bagtæppet for både Løkke og DF. I kulissen står Anders Samuelsen og sliber den ideologiske kniv. LA kan i løbet af få år have overhalet Venstre som landets største liberale parti. Måske er Anders Samuelsen de borgerliges statsministerkandidat om bare to folketingsvalg?

Stakkels Helle mødte sin endegyldige politiske skæbne 17. juni. Her blev hun slået af Thulesen Dahl i valgkampens sidste partilederrunde, og hun var tydeligvis ikke forberedt på at blive konfronteret med regeringspartnerens giftige realpolitik på bolig- og skatteområdet

Helt efter drejebogen er DF's hvedebrødsdage i den borgerlige presse forbi. Nu hvor Jyllands-Posten m.fl. ivrigt har hjulpet med at lempe udkantsstemmerne over i blå blok – uden at stille ét kritisk spørgsmål til partiet – forventer man naturligvis at DF leverer varen, med eller uden røde pølser og kaffestellet til fint. Men der kan meget hurtigt blive trængsel ved udgangen, når man skuffer de de letkøbte vælgere.

MEN DEN STORE JOKER i dansk politik bliver, hvordan forholdet mellem de Radikale og Socialdemokraterne vil udvikle sig i den kommende oppositionsperiode. Og hvilke muligheder S har for at genvinde den forventede horde af frafaldne DF-vælgere ved næste folketingsvalg. Står S efter den blå sejr i virkeligheden med en unik chance for, én gang for alle, at få udraderet de Radikale og sendt dem under spærregrænsen ved det kommende valg?

Står S efter den blå sejr i virkeligheden med en unik chance for, én gang for alle, at få udraderet de Radikale og sendt dem under spærregrænsen ved det kommende valg?

Enhver oprigtig socialdemokrat hader inderst inde de radikale af et godt hjerte. Kan S droppe alliancen med dem? Valgkampen viste med al tydelighed, at de Radikale ikke appellerer til den borgerlige kernevælger. Samtidig undergraver partiet det samlede centrumvenstres politiske levedygtighed.

De radikales stemmeandel indikerer, at partiets morakkerstrategi i.f.t. en ansvarlig skattepolitik, herunder boligbeskatning, ikke i samme grad som tidligere appellerer til det traditionelle, bedrevidende segment med den markante selvbevidsthed.

Sandsynligvis er det gået op for den radikale vælger, at den latente opposition til socialdemokraternes centrumvenstre-dagsorden er skadelig for centrum-venstre som et samlet rødt alternativ. Derudover har tilbuddene om henholdsvis progressiv liberalisme (LA) og den nye hippiemidte for nostalgikere med friværdis (Store Å), i den grad omklamret det radikale tilbud om at være lidt bedre, lidt federe og noget klogere end andre.

Det borgerlige Danmark har brugt de sidste 25 år på et revanchistisk opgør med det socialdemokratiske ejerskab til velfærdsstaten. Er tiden nu inde for S til at finde tilbage til en politisk linje, der appellerer til andet end angste, offentligt ansatte?

Er der nogen, som har styrken til at dreje partiet er det Mette Frederiksen

ET GRUNDLÆGGENDE OPGØR med Corydons socialdemokratiske konkurrencestat, kræver utvivlsomt en hårdfør leder, der tør tage et opgør med partiets førende karriereopportuniste – ingen nævnt, ingen glemt. De borgerlige har på forhånd udråbt denne strategi til "venstreopportunisme", og vil i det hele taget meget gerne indsnævre den ideologiske afstand mellem socialdemokraternes venstrefløj og Enhedslisten.

Men er der nogen, som har styrken til at dreje partiet er det Mette Frederiksen. Også selvom hun, på linje med andre tidligere ministre har, hvad en anonym rustbanker karakteriserer som “den sorte beg” på hænderne, jf. det Thorningske knæfald for de radikale i 2011.

Problemet for en socialdemokratisk bevægelse i opposition til det globale markedsregime er som bekendt, at man ikke kommer udenom EU. Og her er DF’s succes i bogstavelig forstand billedet på, hvor svært at forklare hele vælgerkorpset at vi kun ved at skabe en europæisk, politisk modvægt til den usynlige, men hårdtslående globaliserede hånd, kan langtidssikre velfærden hvadenten man stemmer S eller DF.

Problemet for en socialdemokratisk bevægelse i opposition til det globale markedsregime er som bekendt, at man ikke kommer udenom EU

MED ANDRE ORD: Mette Frederiksen har en unik historisk mulighed for, en gang for alle, at vippe de radikale ud af det røde regeringsalternativ. Og eftersom de borgerlige partier næppe tager imod Morten Østergaards tropper med kyshånd, kunne man med lidt held forvente, at partiet ryger ud af Folketinget ved næste valg. Friheden fra de radikale vil omvendt betyde, at S atter kan fremstå som et troværdigt alternativ for de DF-vælgere, der i den kommende tid vil flygte over stok og sten fra folkepopulismens pauvre skæbne under ansvarets ulidelighed.

Valgnederlaget kan således blive Socialdemokratiets store chance. Forudsat, at man formår at forklare den nationalkonservative centrumvenstre-vælger om logikken i EU-samarbejdet; slipper af med de radikale – og igen gør Socialdemokraterne til Socialdemokratiet. ★

Jakob Terp (f. 1966 i København). Cand.scient.pol. IFSK 1993. Chefkonsulent indenfor social og arbejdsmarkedsområdet, undervisningsassistent ved Aarhus Universitet og tekstforfatter. Aktiv debattør og foredragsholder. Blogger på jp.dk, med særligt fokus på udfordringen for den universelle velfærdsmodel i det 21. århundrede.

Sådan skrev Christopher Arzrouni i 2013: Løkkes store projekt er en reform af den offentlige sektor (28/6)

af Christopher Arzrouni, debatredaktør på Børsen [originaltitel: "Sådan ser Løkkes revolution ud", 2014]

PLANEN. Kritikerne har ikke fattet, hvad Venstre vil. Men partiformanden har punkt for punkt fremlagt et reformprogram, der går videre, end hvad Fogh fremlagde, før han blev statsminister.

I sin tid som statsminister blev Lars Løkke Rasmussen kritiseret for at lade stå til – som oppositionsleder bliver han kritiseret for at mangle et politisk program. "Vi er klar over, at Lars Løkke ønsker at genvinde magten. Men hvad vil han egentlig bruge den til?" spurgte Politikens lederskribent, Amalie Kestler, for nylig.

Vel var Løkke ikke nogen gigantisk reformator som minister under Anders Fogh Rasmussen. Men han tog revanche som statsminister. Han stod for både efterlønsreform og pensionsreform. Han lagde grunden for den nuværende regerings reform af kontanthjælpen. Han forberedte den lov om udgiftslofter, som skal holde det førhen så amokløbne offentlige forbrug i ro. I de sidste år af sin regeringsperiode indså Løkke, at han lige så godt kunne gøre 'det rigtige' og gå til valg på at sige sandheden: Reformen var nødvendig. Nok risikerede Løkke at tabe valget. Men hvis han havde vundet i 2011 på en løgn, ville han være havnet i et politisk helvede. Han havde under alle omstændigheder været nødt til at reformere og stramme de offentlige budgetter efter et valg, uden folkeligt mandat. Men såfremt han kom i opposition – efter at have sagt sandheden – ville det blive en behagelig opposition, hvor det politiske grundlag var på plads, og den nye regering ville komme under ekstremt pres. Løkke så rigtigt. Derfor har hans tid i opposition været forholdsvis nem.

I maj slog Løkke så fast i et stort interview i Berlingske, at reformerne måtte fortsætte. Og Margrethe Vestager (R) kvitterede straks – venligt. Hendes signal var nok lige så meget rettet mod Helle Thorning (S) og Annette Vilhelmsen (SF): Husk, at I sidder i ministerbilerne på De Radikales stemmer, og at De Radikale – teoretisk set – kunne gå et andet sted hen. Således har Løkke nok en gang pudset glorien som reformator, forberedt befolkningen på sin kommende regering og sat lus i skindpelsen på SRSF-koalitionen, hvor alle må frygte for fremtiden. Meget smart.

Løkkes problem er, at han ikke konkret ved – eller vil sige – hvordan han skal fortsætte den reformkurs, han støtter. I sin udmelding i Berlingske fremhævede han beskæftigelsesindsatsen og udviklingsbistanden som

områder, man bør give sig i kast med. Her er to store udgiftsområder med nemme penge på papiret. Men det er ikke her, hans største udfordring ligger. Den ligger i den offentlige sektor.

I de senere år har politikerne på Christiansborg bevist, at de evner langt mere, end man skulle tro. De har lagt en dæmper på udbetalingen af overførsler til borgerne. De har medvirket til at øge arbejdsudbuddet. De har sågar holdt væksten i det offentlige forbrug nogenlunde i ro. Men de strukturelle problemer i det offentlige består. Løkke erkender det: "Der er sket det epokegørende, at vi har fået en ny budgetlov, som giver et behårdt styringsinstrument i den offentlige sektor. Dermed er der ikke lige så stor risiko for, at låget ryger af pengekassen. Usikkerheden består nærmere i, om vi kan sikre, at vi stadig får samme kvalitet. Der anerkender jeg, at der er en kæmpeudfordring."

Denne kæmpeudfordring kan ikke bare løses ved hjælp af udsendte rationaliseringsekspertter fra centralt hold. Det fortsætter blot den planøkonomiske praksis. Løkkes egentlige udfordring består i at gøre de centralt styrede offentlige serviceproducenter til private og kundefokuserede virksomheder. Det er vejen, og den er svær. Sværere end at lokke Vestager.

Nogle gange er det en god idé at lytte, hvis man gerne vil forstå, hvad ens modstandere er ude på. Løkkes kritikere burde have lyttet til den tale, han holdt på Dansk Erhvervs årsmøde 14/5. Her trak han fem overskrifter frem: En ændring af vores mentalitet, så vi bliver mere ambitiøse. Systematiske nabotjek af vores regulering. Et byrdestop. Fortsatte reformer. Og et offentligt udgiftsstop (www.danskerhverv.dk/DE-Aarsdag/Sider/default.aspx). Løkke forsøgte at konkretisere de pågældende punkter. Et systematisk nabotjek skulle sikre, at Folketinget ikke gennemfører mere byrdefuld regulering end i nabolandene. Han nævnte bl.a., at Danmark ikke skal regulere danske banker mere, end man gør i resten af Europa – "for så bliver det gode forvandet til det tossegode," sagde Løkke.

Ud over et systematisk nabotjek gentog Løkke målsætningen om et 'byrdestop'. Virker det uambitiøst? Det er det ikke. Og bestemt ikke mindre vidtgående, end skattestoppet var. Her tog Foghs modstandere fejl, da de – til at starte med – beskrev idéen som defensiv. Senere gik det op for offentligheden, at et skattestop er en særdeles

ambitiøs målsætning i et land som Danmark, hvor den automatiske opdrift i de offentlige udgifter er en naturlov. Byrdestoppet er Løkkes version af Foghs skattestop. Som skattestoppet skal det skabe tryghed blandt borgere og virksomheder – men det er mere vidtgående, fordi det både adresserer skatter og afgifter (som skattestoppet) samt regulering. Byrdestoppet er endnu ikke defineret i detaljerne, men det blev skattestoppet heller ikke, før Fogh havde fået magten.

Et andet af Løkkes punkter var de fortsatte reformer. Også her er sigtet klart: Det skal altid betale sig at arbejde. Løkke nævnte specifikt en genindførelse af loftet over kontanthjælpen. Det skal gøre op med den absurde situation, at en kontanthjælpsmodtager (der er gift med en anden kontanthjælpsmodtager) kun tjener flere penge ved at arbejde, hvis lønnen er på en del mere end 25.000 kr. Løkkes målsætning på dette punkt forpligter ham på en ambition om at skære yderligere i kontanthjælpen og/eller at sænke marginalsatserne. Også her var Løkke forholdsvis eksplicit i sin tale til Dansk Erhverv. Han talte om de målrettede skattelettelser, som var nødvendige – og at han ville finansiere dem ved at forrykke balancen mellem den offentlige og den private sektor.

Dette er langt mere vidtgående og konkret end noget, Anders Fogh Rasmussen har sagt i al sin tid som formand for Venstre, inden valget i 2001.

Med hensyn til reformerne af den offentlige sektor henviste Løkke direkte til, at politik skulle adskilles fra drift: at selve produktionen af serviceopgaver i velfærdssektoren skulle åbnes endnu mere for private. Det gjaldt både behandling af sygdom og hjælp i alderdommen, fastslog Løkke. Ud over at fremme produktiviteten skulle det muliggøre en eksport af velfærdsservice, som i dag bliver bremsset, når opgaverne er offentlige. Målsætningen er eksplicit at flytte viden om velfærdsservice over på private hænder. Og Løkke nævnte, hvor tankevækkende det var at opleve, hvordan Falck har åbnet privathospitaler i Rusland.

Nonsens er det, når venstreorienterede debattører påstår, at Løkke ikke har noget politisk program. Hans program er endda ganske kontroversielt – og hænger logisk sammen. Et udgiftsstop i verdens største offentlige sektor skal skabe rum for at finansiere målrettede lettelser for borgere og virksomheder med henblik på at fremme arbejde og investeringer. Samtidig skal servicen opretholdes, og eksportmulighederne øges gennem en produktivitetsudvikling i kraft af privat opgavevaretagelse.

Jeg gentager: På intet tidspunkt har Anders Fogh Rasmussen – i sin formandstid – præsteret et politisk program, der var mere vidtgående end det, Løkke allerede har lagt frem.

Naturligvis mangler Løkke at konkretisere sit program

yderligere. Men det vil mest være af interesse for de embedsmænd, der skal sættes i sving efter et regeringsskifte. Mit bud er, at en Venstreledet regering vil starte med at operationalisere byrdestoppet – akkurat som man gjorde med skattestoppet (der skal naturligvis være visse undtagelser, såsom byrder, der er pålagt af EU). Dernæst kommer den egentlige opgave: at forberede den konkrete reform af den offentlige sektor. Det bærende princip vil være den adskillelse af politik og drift, som Løkke har kredset om, lige siden han var formand for socialudvalget i Græsted-Gilleleje Kommune. Adskillelsen af politik og drift kan sættes i søen på to måder. Den store og revolutionerende – og den mindre og stykvis. Løkke er af natur indstillet på det sidste. Derfor forestiller jeg mig, at han sætter skub i udbuddet af kommunale opgaver for at åbne det offentlige marked for konkurrence. Den nemmeste måde er at gennemføre en generel udbudspligt. Men for at undgå et uforudsigeligt eksperiment i stor skala – hvor man på en og samme tid gør sig uvenner med alle – kunne man udvælge konkrete områder. Fx rengøring og madproduktion, hvor der i forvejen findes masser af private leverandører – og hvor kommunerne ikke vil kunne undskylde sig. Schlüterregeringen gennemførte noget lignende i 1980'erne, da den lovgav om udbud af busdrift i hovedstadsområdet. Derfor er der præcedens, selvom kommunerne vil slå sig i tøjret og hyle op om brud på det kommunale selvstyre.

Med henblik på at adskille politik og drift – og dermed fremme en effektiv offentlig sektor – kunne man desuden selvstændiggøre selve den offentlige produktion af velfærdsydelser. Simpelthen ved at omdanne en række offentlige institutioner til en slags selvejende institutioner med et langt større ledelsesmæssigt råderum end i dag – fx omdanne skoler, sygehuse og daginstitutioner. Disse skulle imidlertid gerne være af en sådan karakter, at de også har lov til at tjene penge og lægge kapital til side. De skulle desuden være sådan organiseret, at de uden videre kan fusionere med andre – også private. Så traditionelle selvejende institutioner ville næppe være den rigtige model.

Men en ny organisering af den offentlige sektor vil blive en gigantisk opgave, med masser af muligheder for fejltagelser og surhed blandt 'kunderne' – borgerne – i en overgangsperiode. Derfor bør man måske bruge en del krudt på at gå uden om den offentlige sektor i nogle sammenhænge. I stedet for at privatisere folkepensionen påbegyndte man i 1980'erne opbygningen af privat pensionskapital side om side med folkepensionen. Opbygningen af privat pensionskapital tog presset af systemet og forebyggede en række af den slags konflikter, vi i dag ser i sydeuropæiske lande, hvor menneskers pensionsrettigheder bliver beskåret. På samme måde kunne man under en Venstreledet regering i fremtiden opmuntre til opbygningen af privat opsparing til fx ældreservice og visse sundhedsydelser.

Venstre kunne ovenikøbet være så fræk at gennemføre denne idé i forbindelse med trepartsforhandlinger. SRSF-regeringen har ikke været i stand til at gentage succesen fra fællesaftalen i 1987 – simpelthen fordi den ikke har noget at tilbyde arbejdsmarkedets parter. Men hvad nu, hvis en regering til arbejdsmarkedets parter sagde: ”Hør her. Vi indfører et fradrag for opsparing til ældreservice. Og så kan lønmodtagere og arbejdsgivere aftale bidrag til sådanne ordninger, som endda kunne administreres af de eksisterende selskaber.”

Venstres næstformand, Kristian Jensen, var inde på idéen for et par år siden i sin landsmødetale fra 2011: ”Vi skal være mere selvstændige og uafhængige. Derfor skal vi fremme opsparing. Både til pension, til ældreservice og til andre former for velfærd. [...] Øget opsparing giver større selvstændighed, mere frihed og uafhængighed. Også i forhold til staten. Og det må for min skyld gerne ske gennem trepartsforhandlinger. På den måde kan vi selv være med til at løfte nogle af de opgaver, vi ellers har det

med at lægge over i armene på det offentlige og dermed på skatteyderne.”

Sådanne tanker er ikke nye i Venstre. Kritikerne er bare for dovne eller for uvidende til at bemærke dem.

Jeg siger ikke, at det, som jeg her har opridset, kommer til at ske. Jeg konstaterer bare, at ledende Venstrepolitikere har givet udtryk for en masse reformidéer. De er ikke nye. De er gennemførlige. De vil leve op til Venstres principielle mål. De vil være gavnlige for samfundsøkonomien. De er konkrete. Og de er kontroversielle.

“Det gik galt, da politikken blev afideologiseret” Anne Vang Rasmussen og Ritt Bjerregaard om S i 2008 (28/6)

I januar 2008 var Københavns Overborgmester Ritt Bjerregaard blandt initiativtagerne til „Den Røde Skole“, en serie debattmøder om Socialdemokraternes fremtid efter valgnederlaget i november 2007. Til RÆSON5, der udkom i november 2008, bidrog hun og partiets ordfører i Københavns Borgerrepræsentation, Anne Vang, med denne analyse under titlen “Vendepunktet”:

Af Anne Vang og Ritt Bjerregaard

„Vi må spørge os selv: er der noget mere udefinerbart og grundlæggende galt med Europas venstrefløj? Er der noget i de programmer, man forsøger at lægge frem, man simpelthen overser? Alle venstrepartier har kæmpet hårdt for at finde et dækkende modsvar til vælgerens største bekymringer i tiden – migration, kriminalitet, terrorisme og undermineringen af den nationale identitet. Det er de områder, der er direkte skyld i socialdemokraternes valgnederlag selv i lande, hvor de har stået stærkt – i Skandinavien for eksempel. Højrefløjen kan fremføre klare „løsninger“ på de problemer – som nationalisme – der vil være helt utænkelige for nogen på venstrefløjen. Jeg havde håbet, at Gordon Brown havde et svar til de europæiske socialdemokrater. Et nyt program, der ville inspirere venstrefløjen langt ud over Storbritanniens grænser – ligesom Tony Blair gjorde, da han dannede regering i 1997. Men det er klart nu, at selv om Brown skulle klare den i Storbritannien, kommer han ikke til at inspirere nogen. Han kommer ikke til at formulere det nye ideologiske program, som centrum-venstre har desperat brug for. Al reformiveren og al initiativ kommer fra højrefløjen, og jeg kan ikke se, hvordan det skal ændre sig med den nuværende generation af politikere.”

– Anthony Giddens i Information 17. maj 2008

OVENSTÅENDE er sagt af en af den moderne socialdemokratiske store ideologer, sociologen, der skrev bogen „Den Tredje Vej“ og dermed navngav den stærkeste politiske bevægelse på venstrefløjen i nyere tid. Det er, som om han ikke selv kan undgå spørgsmålet: Hvad så jeg forkert? Hvor gik jeg galt?

Lad os forsøge med et svar: Det gik galt, da politikken blev afideologiseret. Den Tredje Vej gjorde det uklart, hvad det var socialdemokraterne ville. Det var uklart, hvad de særlige, socialdemokratiske værdier var. Mere end noget andet består en politisk bevægelse i værdier og mål. Alt for ofte karakteriserer danskerne deres socialdemokrati som et parti, hvis mål ligger bag dem, som en politik der er realiseret. Og for mange fremstår liste A derfor som et fastholdelsesparti – en konservatisme.

Den Tredje Vej repræsenterer en periode, hvor socialdemokratiske regeringer ledte efter værktøjer udenfor den traditionelle værktøjskasse til at løse de problemer i det moderne samfund, man hidtil ikke havde håndteret. Man ledte på markedet og i den selvorganiserende del af økonomien efter nye svar på gamle problemer. Man var villig til at fortsætte en internalisering af markeds-logikker i den offentlige sektor. Samtidig forsøgte man at adressere problemer, der ellers var rejst af den borgerlige del af det politiske spektrum. Det var under Den Tredje Vej, at Socialdemokraterne udviklede en reel erhvervspolitik. Og en god del af de erfaringer, man inddrog fra markedstænkningen, blev brugt til at håndtere eksempelvis effektivitetsspørgsmål i den offentlige sektor – en dagsorden, man også på venstrefløjen var nødt til at håndtere. Den Tredje Vej bragte centrum-venstre videre, fremad.

Men indbygget i den tankegang var også nogle ideer som gør, at centrum-venstre både i Danmark og andre steder er trængt.

Den Tredje Vej var billedet på en kurs mellem højre og venstre. Det er en håbløs forestilling at tro, at der findes en politisk vej hinsides de to positioner. Politik er en konflikt mellem interesser, og postulatet om, at det kan være anderledes, er et bedrag. Det er den med, at når de andre siger, at vi er i samme båd, kan du være sikker på, at det er dig, der skal ro. Interessekonflikterne er selvfølgelig mere uklare efter murens fald og dermed classesamfundets formelle død. Det ændrer ikke på, at højre og venstre både varetager forskellige menneskers interesser og gør det på højst forskellig måde.

En venstrefløj i krise

Den åndelige krise, der plager de europæiske socialdemokrater, skyldes måske mere end noget andet det tab af selvforståelse og mål, som skyldes Den Tredje Vejs forestilling om ikke-ideologisk politik. Ikke-ideologisk politik er ikke politik, det er administration.

Klasseforhold former ikke længere den politiske bevidsthed på samme entydige måde som før. Det betyder ikke, at man ikke kan tale om klasser eller interesser, blot er den politiske overbygning, der engang var på de socioøkonomiske grupperinger, blevet langt mere diffus. Det betyder, at de progressive værdier og visioner skal italesættes langt klarere på bekostning af en teknokratisk politikform, der bidrog til at udviske forskellene.

Derfor hed det initiativ, som vi også bidrog til i København, Den Røde Skole – vi tog farven rød frem igen, fordi den symboliserer det, venstrefløjen har brug for at minde sig selv om, for igen at genvinde fodfæstet. Farven signalerer social indignation og vilje til forandringer, og forbedringer skabt igennem fællesskabet. Er man rød, vil man lave noget om.

Vi må bruge flere kræfter på at forklare, hvad det er for et samfund vi vil, og hvad det er vi vil ændre. Et parti er ikke stærkere end sine ideer og sin evne til at svare på sin tids problemer.

Det primære bånd

Den Tredje Vej forsøgte at nedlægge diskussionen om den økonomiske politik og diskussionen om markedets rolle i samfundet. Men konklusionen her – efter at Den Tredje Vejs sejrige epoke i halvfemserne er slut – er at socialdemokraterne og venstrefløjen næsten er slået omkuld overalt i Europa. Selv chefideolog Anthony Giddens efterlyser nye visioner til at afløse et træt og nedslidt tankesæt. I Tyskland er SPDs medlemstal faldet med en tredjedel de sidste 10 år. I Danmark er Socialdemokraterne gået fra at være et tredjedelsparti til et fjerdedelsparti. Ved forsommerens lokalvalg i England fik De Konservative godt 44 % af stemmerne, De Liberale Demokrater 25% og Labour kun 24%. Labour blev det tredjestørste parti i et land, der nationalt er et de facto parti-system.

Hvis der ikke er nogen klar fordelingspolitisk eller politisk-økonomisk forskel på højre og venstre, så er det klart, at andre spørgsmål bliver afgørende for den politiske stillingtagen. I realiteten har Socialdemokraterne selv banet vejen for den nationalisme og den populisme, som socialdemokratierne over hele Europa endte med at blive rystet af.

Traditionelt har forbindelsen mellem Socialdemokraterne og deres vælgerkorps bestået i, at man stod som den primære garant for den danske lønmodtagers (arbejders) økonomiske interesser. Socialdemokratiet var et parti for arbejderklassen – der modsat kommunisterne først og fremmest var demokratisk. Det øjeblik, de store lønmodtagergrupper ikke længere klart kunne se, hvorledes det gamle arbejderparti varetog deres økonomiske interesser på en anden måde end højrefløjen, ville det primære bånd blive svækket.

Det betyder ikke, at man på nogen som helst måde kan sige, at Socialdemokraterne egentlig har svigtet de mennesker, man repræsenterede. Det ville være urimeligt. På bundlinjen blev mulighederne for danskerne op igennem halvfemserne flere og større. Og den kløgt, hvormed samfundet blev fremtidssikret gennem eksempelvis arbejdsmarkedspensioner og investeringer i uddannelse, har i særdeleshed været de dårligst stillede danskere og lønmodtagerne til gavn. Men for den enkelte borger stod forskellene udviskede, og andre prioriteter tog over.

Gik vi for langt?

Den Tredje Vej kan beskrives som venstrefløjens gradvise tilnærmelse og accept af markedets fortræffeligheder til at skabe vækst og udvikling. Det var i en periode nødvendigt og i vid udstrækning fornuftigt. Problemet opstod imidlertid de steder, hvor markedet fik forrang.

Når man også på venstrefløjen ledte efter værktøjer til forbedring af den offentlige sektor, så brugte man ideer „fra markedet“, og man gik man nogle gange fejl og andre gange for langt i sin fortsættelse af markedslogikker fra 80'ernes borgerlige epoke. Socialdemokraterne har et reelt medansvar for, at det offentlige arbejdsmarked med det, der hedder New Public Management (NPM), er blevet overbureaukratiseret og utiltrækkende.

Groft sagt er NPM et system, der hviler på antagelsen om, at medarbejdere er utilbøjelige til at følge samme mål som deres ledere, og at de er økonomisk rationelle aktører, der søger at lave mindst muligt for den løn de får. Derfor er ledelsesopgaven fra statsligt hold i stigende grad varetaget ved at opstille meget specifikke mål, som man derefter vil have dokumenteret er opfyldt.

Men forestillingerne i den markedsliberale managementkultur om medarbejderne i den offentlige sektor er forvrøvlede – medarbejderen arbejder oftest mere end krævet, de tager et større ansvar end krævet. Noget nær det værste den offentlige medarbejder kan gøre er „at arbejde efter reglerne“ – så bryder det hele sammen. Den offentlige sektor løser nemlig en lang række ikke særligt specifikke opgaver, som man derfor ikke kan lede med meget specifikke krav. At skabe livskvalitet til vores ældre medborgere er ikke en „produktion“, hvis effektivitet man kan dokumentere med pilletællinger og væskeskemaer.

NPM har introduceret en absurd overadministration og forkerte incitamenters i den offentlige sektor, og det er klart, at venstrefløjens strategi for den offentlige sektor, bliver nødt til at være nytænkende. Ja, kort sagt anderledes.

Kapitalisme med menneskeligt ansigt eller socialisme med kapitalistisk fortegn

Socialdemokratisk tænkning er ideologisk i sit forsæt, men praktisk og pragmatisk i sin metode. Det enkelte menneskes frihed og muligheder er det centrale: Man vil give hvert eneste menneske mere indflydelse og mere magt over sin egen livssituation. Den socialdemokratiske stat har i et århundrede vist, at fællesskabet kan udvide det enkelte menneskes frihed. Den enkleste måde at sige det på er: kollektive løsninger på individets udfordringer. I det ligger der også en moralsk ambition om et menneske, der i sine handlinger er forpligtet ud over sig selv.

Kollektive løsninger udformes af venstrefløjen for at skabe frihed og muligheder til det enkelte menneske, der overladt til sig selv på markedet ville kunne regne med ringere kår. Det har også vist sig som en meget konkurrencedygtig og stærk økonomisk model, fordi opkvalificering, fleksibilitet og begge køns engagement på arbejdsmarkedet har skabt en stærk økonomi med store individuelle færdigheder og meget selvstændige bidrag.

Der er ingen i dag, der tror på, at staten skal stå på kommandobroen af en planøkonomi eller at central planlægning kan håndtere så kompleks en økonomi, som vi lever i. Lige så få af os tror, at protektionisme vil redde arbejdspladser i det lange løb.

Men det er selvfølgelig muligt at sætte menneskers behov forrest. Ser man på de forslag, som stilene fra Den Røde Skole foreslog, så er markedsmetode afløst af en bevægelse, hvor markeder formes af den politiske tænkning og vilje. Stilene foreslog „grøn moms“ for at ændre markedslogikken og adfærden til at være mere bæredygtige. Og „sund moms“ for at ændre sundhedsmønstrene. På trafikområdet foreslog stilene, at man ændrer incitamenterne, så man skaber en mindre miljøskadelig adfærd og på boligområdet lægges der op til, at markedsdynamikkerne ændres, så vi kan stoppe den ulighedsmotor, som det nuværende og umoderne boligmarked udgør.

Den Tredje Vejs blik lå fast på distinktionen mellem marked og stat i forhold til regulering i samfundet. Man accepterede, at markeder korrigerer sig langt hurtigere og bedre end statslig styring. Men der er ingen grund til at acceptere markeder på deres egne præmisser – det er der alligevel ikke noget, der hedder. Markeder eksisterer indenfor rammer staten sætter op, uden et retssystem fx, intet marked med tryk. Markeder har incitament, der tilskynder en adfærd. Udfordringen efter Den Tredje Vej, der flyttede den ikke-utopiske del af venstrefløjens blik fra staten mod markedet, er at styre markeder, så de „puffer“ folk i den rigtige retning. Man må flytte blikket frem imod skabelse af markeder, der sætter netop de

menneskelige behov forrest, og gør det muligt og ligetil for det enkelte menneske at træffe valg, der er mere solidariske, sunde eller kloge.

Den Tredje Vej var en diskussion om forståelse af markedet versus stat, og bliver man siddende der, kommer man ikke videre. Der er ingen, der har nogen gode ideer til, hvordan staten alene skal indtræde som planlægger. Den del af den økonomiske uenighed er ufrugtbar. Komplexiteten er for stor i den moderne økonomi til, at man fra centralt hold kan tilegne sig al viden og administrere den. Derfor skal man ikke se tænkningen i stilene fra Den Røde Skole som tilbageskuende mod en tid før Den Tredje Vej – men som en videreudvikling af den tilgang til markeder, som Den Tredje Vej bibragte. Det nye er en insisteren på at sætte menneskelige behov forrest.

Eftersom ingen markeder er neutrale overfor politiske eller statslige rammer – så kan vi lige så godt tage konsekvensen og forme dem. Det gør vi i forvejen, fx med punktafgifter og lignende. De første skridt i den retning blev taget med grønne afgifter i halvfemserne. Men det er slet ikke en konsekvent metode – endnu. Vi betaler eksempelvis ikke den miljømæssige fulde pris af vores landbrugspolitik, vores energi eller af en lang række af vores forbrugsvarer. Det simple spørgsmål er, hvorfor glødepærer er billigere end energisparepærer? Glødepærer skal ikke forbydes, men incitamenterne til de bæredygtige eller sociale valg skal være til stede i en økonomi, der sætter mennesker før markeder.

Forbi konsensus

Essensen i en ny socialdemokratisk strategi bliver nødt til at være et opgør med en bureaukratisk politikform, der i sidste ende skaber politisk apati og som reducerer politik til en privilegeret del af underholdningsindustrien. Den Tredje Vejs grundlæggende præmis var forkert: der er forskel på hvad højre og venstre forsøger at gøre for hvem.

Den sociale indignation, der tvinger mennesker til at tage stilling og engagere sig enten på den ene eller på den anden side af det politiske spektrum, tvinger dem også mod forskellige syn på verden.

Hvis ikke den politiske kultur på venstrefløjen bliver bedre til at artikulere både visioner og kollektive løsninger, så ender politik som konkurrerende ledelseskonsulenter med alt for perspektivløse ad-hoc løsninger, og et medlemskab af et politisk parti bliver mere og mere uinteressant. Det er i sidste ende undergravende for det demokrati, som socialdemokraterne satte forrest.

Demokrati er ikke bare hemmelige afstemninger, parlament, tredeling af magt og uafhængige domstole. Demokrati er også deltagelse og vilje til

medbestemmelse; det er dét demokrati vi har brug for. Vi har for længe været bange for at tale om vores ideer og visioner. Måske har vi været bange for at blive kaldt verdensfjerne, måske har den praktiske politiks konkurrencevilkår inddæmmet den politiske samtale for meget. Måske har vi ladet os tæmme af det debatniveau, man har villet stille til rådighed for os i medierne. Men vi ved godt, at det ikke går længere. Der ligger et muligt vendepunkt i opgøret med det paradigme, Anthony Giddens så dygtigt artikulerede: i opgøret med Den Tredje Vej.

Politikere må formidle deres ideologiske ståsted, ellers kan de ikke kanalisere menneskers håb og drømme. Politik er både håb og husholdning, og der gik for meget husholdning i halvfemserne. For enden af den afideologisering af moderne politik, som var en del af det tanksæt, vi kalder Den Tredje Vej, ligger politikens

død. Samfundets ledelse skal være mere end daglig administrativ ledelse. Demokratiets grundvilkår er rivaliserende strategier for samfundet, og centrum-venstre må endegyldigt begrave forestillingen om, at den politiske konflikt kan afløses af en konsensusstrategi. ★

Ritt Bjerregaard (f.1941) blev medlem af folketinget i 1971. Hun var sit partis gruppeformand 1981-82 og 1987-92, undervisningsminister 1973 og 1975-78, socialminister 1979-81, EU-kommissær 1995-99 og fødevareminister 2000-2001. Formand for den danske Europabevægelse 1992-1994. Overborgmester i København 2006-2010. Anne Vang (f. 1983) er politisk ordfører for Socialdemokraterne på Københavns Rådhus og studerer statskundskab.

Kasper Elbjørn: Hvad det borgerlige Danmark forventer af Lars Løkke Rasmussen II (29/6)

KOMMENTAR af Kasper Elbjørn

ANTALLET AF MINISTRE er en smule højere end Poul Hartlings 11, men ellers lugter det af Hartling, der var statsminister i mindre end 14 måneder (1973-1975). Hvad blev Hartlings eftermæle? Udover hans statsbesøg i Kina – Helhedsplanen. Den kunne have hjulpet Danmark igennem 1970'ernes krise – og den blev aldrig gennemført.

Løkkes 'Helhedsplan' er den varslede 'JobReform', der skal sikre, at det bedre kan betale sig at arbejde frem for at modtage offentlige ydelser. *Af de fem områder*, man som borgerlig skal holde øje med, er præcis JobReformen den vigtigste: Den falder i to faser, hvor der allerede dette efterår indføres et kontanthjælpsloft, der sætter en øvre grænse over, hvor meget man kan modtage fra det offentlige. Loftet skal omfatte størstedelen af de offentlige ydelser, som en kontanthjælpsmodtager kan få (og provenuet herfra bidrager til finansieringen af reformens anden fase).

Men regeringen har ikke i regeringsgrundlaget defineret loftet, og det er uden tvivl en håndsrekning til vennerne i Det Konservative Folkeparti, der som det eneste parti i valgkampen turde fremlægge en skitse til, hvordan det kunne se ud. De tre grundprincipper bag De Konservatives forslag er i) at gevinsten målt på rådighedsbeløbet ved at tage et lavtlønsjob altid skal være cirka 3.000 kroner, ii) at loftet i alle tilfælde skal ligge over den såkaldte fattigdomsgrænse og iii) at der stadig skal være mulighed for at få hjælp til uforudsete udgifter. Det er retfærdigt, og lige netop derfor også en god løsning.

Det står klart, at danskerne ikke vil afskaffe den offentlige sektor, og er bange for at miste den tryghed som det sociale sikkerhedsnet giver dem. Til gengæld er de ikke længere bange for velfærdsreformer, hvis det kan sikre velfærdsstatens overlevelser

Anden fase synes derimod at være langt mere besværlig at finde 90 mandater til. Her skal man nemlig sænke skatten på arbejdsindkomster. Det burde være ligetil at finde et

bredt flertal, der vil sænke skatten for de lavestlønnede, men derefter har regeringen en ambition mere om at sænke skatten på den sidst tjente krone med 5 procentpoint. Det bliver svært. Man skal nok passe på at fejre denne lettelse, inden den er gennemført.

DET STÅR KLART, at danskerne ikke vil afskaffe den offentlige sektor, og er bange for at miste den tryghed som det sociale sikkerhedsnet giver dem. Til gengæld er de ikke længere bange for velfærdsreformer, hvis det kan sikre velfærdsstatens overlevelse. *Det andet område*, som man som borgerlig skal holde øje med, er derfor væksten i de offentlige udgifter. Nulvækst er muligt – for SR-regeringen formåede jo faktisk at holde de offentlige udgifter i ro. Derfor bør denne regering også kunne gøre dét – samtidig med man løbende gennemfører reformer, omprioriteringer og effektiviseringer, der frigør midler til prioriterede områder.

DE KONSERVATIVE har måske ikke optrådt ligeså højtlydt som Dansk Folkeparti og Liberal Alliance under regeringsforhandlingerne, men det har Lars Løkke Rasmussen til gengæld belønnet med flere indrømmelser. *Det tredje, vi skal holde øje med*, er derfor ikke kun om skattestoppet bliver overholdt, men også om De Konservatives byrdestop bliver kombineret med en oprydning i det nuværende byrdeniveau for virksomhederne, der ifølge seneste redegørelse fra Erhvervs- og Vækstministeriet beløber sig til over 29 milliarder kroner årligt. Det niveau skal mærkbart ned.

Det Konservative ønske om at styrke NATO's globale rolle og sikre, at Danmark yder et væsentligt bidrag til, at NATO forbliver verdens stærkeste forsvarsalliance, er også blevet hørt. Nye kampfly, kampen om Arktis, bidrag til NATO's missilforsvar og aktiv dansk støtte til NATO's østlige medlemslande, særligt Estland, Letland, Litauen og Polen er direkte nævnt. *Men det fjerde vi skal holde øje med*, er om regeringen – som De konservative har foreslået – vil leve op til NATO's målsætning om, at alle medlemslande skal bruge to procent af BNP på forsvaret. Det afgøres dog først i 2017, når forsvarsforliget skal genforhandles. Her bør i øvrigt nævnes det fine i, at regeringen nedlægger den tåbelige Irak- og Afghanistankommission, og i stedet vil bruge midlerne til en styrkelse af indsatsen for danske krigsveteraner.

For det femte bør regeringen aktivt prøve at genvinde noget af den nærhed i lokalsamfundene, der blev smadret ikke mindst af kommunalreformen. En liberalisering af planloven er en god begyndelse, fordi genoprettelsen af lokalsamfundet bør omfatte øget lokal beslutningskompetence. Og hvis regeringen lykkes med samtidig at styrke folkekirkens rolle i samfundet og det frie, private foreningsliv, vil det være en kæmpe borgerlig sejr.

De Konservative har måske ikke optrådt ligeså højlydt som Dansk Folkeparti og Liberal Alliance under regeringsforhandlingerne, men det har Lars Løkke Rasmussen til gengæld belønnet med flere indrømmelser

HARTLING GIK AF efter valget i 1975. Han turde ikke regere videre på Fremskridtspartiets mandater, selvom dets leder, Mogens Glistrup havde peget på ham. Løkke er mere modig, og formentlig også mere komfortabel med at skulle kæmpe sig frem fra sag til sag. Men han kan ikke holde til hvad som helst, og skal regeringen overleve længere end Hartlings V-regering, og gennemføre det ofte ambitiøse regeringsgrundlag, skal Dansk Folkeparti og Liberal Alliance snart skrue ned for retorikken og komme i arbejdstøjet. Ellers bliver Løkke Hartling. ★

Kasper Elbjørn (f. 1973) er cand.scient.pol. og kommunikationsdirektør i en dansk investeringsbank. Han var opstillet til Europa-parlamentet i 2009 og har redigeret og bidraget til flere bøger. Han var medstifter af tænketanken CEPOS og kommunikationschef sammesteds 2005-2007